

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
พฤษภาคม 2557

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาท

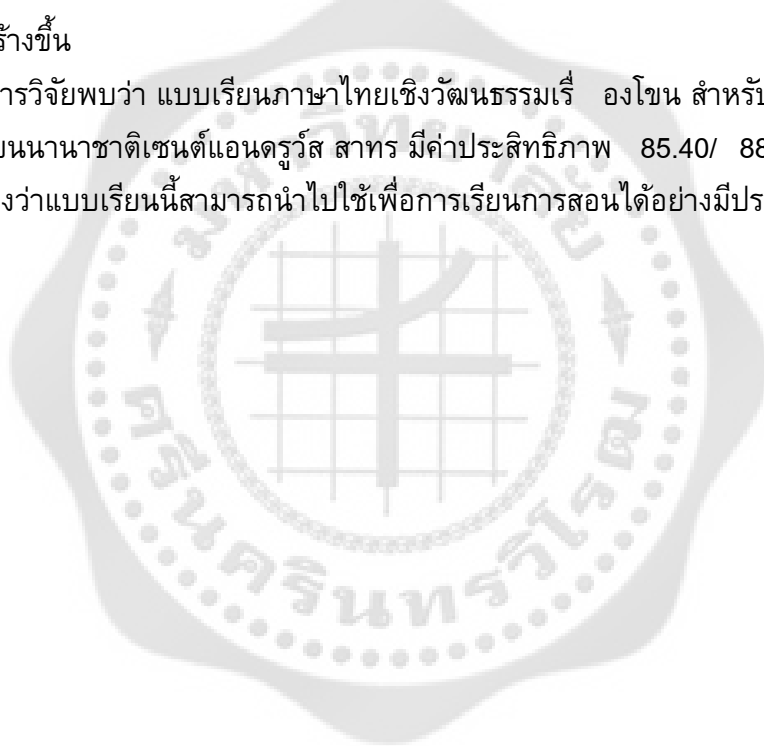
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
พฤษภาคม 2557

ชนิดา หอวัฒนพิบูลย์ (2557). แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน สำหรับนักเรียนระดับชั้น
เเยียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาท. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย
ในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง โขน
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเเยียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาท. เพื่อหาประสิทธิภาพตาม
เกณฑ์ที่กำหนด 80/80

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นเเยียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาท. ภาค
เรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง
โขน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน สำหรับนักเรียนระดับชั้น
เเยียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาท. มีค่าประสิทธิภาพ 85.40/ 88.00 สูงกว่าเกณฑ์
ที่กำหนด แสดงว่าแบบเรียนนี้สามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

THAI TEXTBOOK OF “KHON” FOR TEACHING THAI CULTURE TO YEAR 6 STUDENTS
AT ST.ANDREWS INTERNATIONAL SCHOOLS SATHORN.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching Thai as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

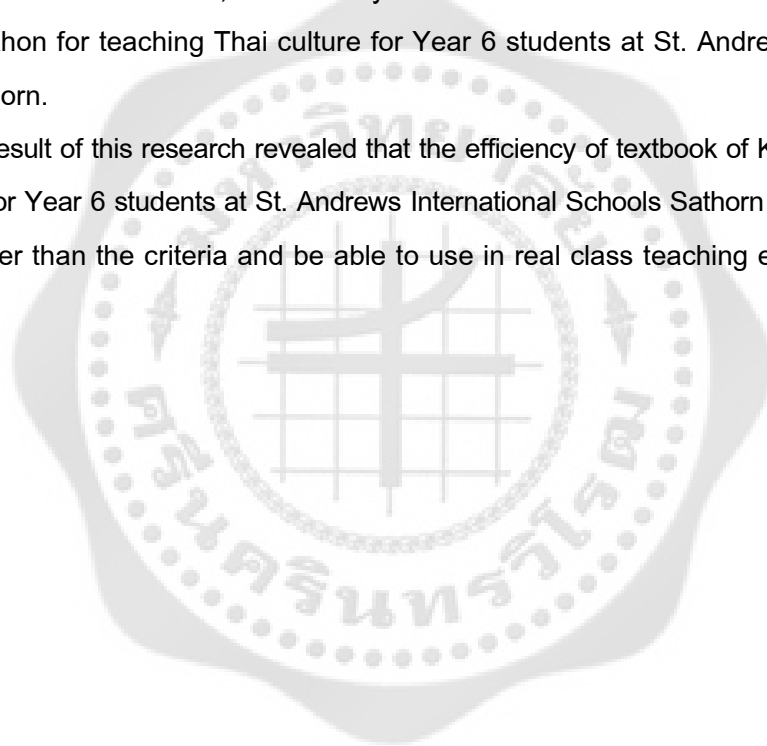
May 2014

Chanida Hovattanaphibul. (2014). *Thai Textbook of 'Khon' for Teaching Thai Culture to Year 6 students at St. Andrews International Schools Sathorn*. Master's Project. M.A. (Teaching Thai as a Foreign Language). Bangkok: Graduate School Srinakarinwirot University. Advisor: Pattay Jitmetta.

The objective of this research is to create Thai culture textbook of Khon for Year 6 students at St. Andrews International Schools Sathorn. To find out the efficiency of textbook on criteria 80/80

The subject of this research was 10 selected of Year 6 students at St. Andrews International Schools Sathorn, academic year 3/2556. The tool of this research was a textbook of Khon for teaching Thai culture for Year 6 students at St. Andrews International Schools Sathorn.

The result of this research revealed that the efficiency of textbook of Khon for teaching Thai culture for Year 6 students at St. Andrews International Schools Sathorn was 85.40/88.00 which is higher than the criteria and be able to use in real class teaching efficiently.

สารนิพนธ์

เรื่อง

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร
ของ
ชนิดา หอวัฒนพิบูลย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

..... ประธาน

(อาจารย์พัทยา จิตต์เมตตา)

(อาจารย์พัทยา จิตต์เมตตา)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วิชชุกร ทองหล่อ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศรี)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ จาก อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตะ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อ.ดร. วิชชุกร ทองหล่อ และรองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงสร
คณะกรรมการสอบหัวข้อและสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา
ชี้แนะ ตลอดจนการตรวจแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา
ของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่านคือ อาจารย์ตรีณา กมลรัตน์ อาจารย์โสฬส มงคล
ประเสริฐ และอาจารย์อิทธิฤทธิ์ ดันติวิทพงศ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ สละเวลา ให้ความร่วมมือ
ให้คำปรึกษา และชี้แนะข้อบกพร่อง จนได้แบบเรียนที่มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ และคณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้ประสาทวิชา
ความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อัศรา บุญทิพย์
อาจารย์คนสำคัญแห่งวงการศึกษไทยด้วยความอาลัยอย่างสุดซึ้ง

ขอขอบพระคุณ Ms. Karen Pennock ครูใหญ่โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนร่วมรุ่น 53
สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทุกคน ผู้คอยให้กำลังใจในการเรียน และการ
ทำสารนิพนธ์ เต็มไปด้วยความหมายและเป็นประสบการณ์ที่ดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลอันเป็นที่รักยิ่ง คือ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้
ชีวิต ความรู้ และสนับสนุนทางการศึกษาทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ กำลังใจ กำลังสติปัญญาในการศึกษา
ผู้วิจัยขอยกให้แก่ท่านผู้มีคุณูปการและครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้มา
จนถึงทุกวันนี้

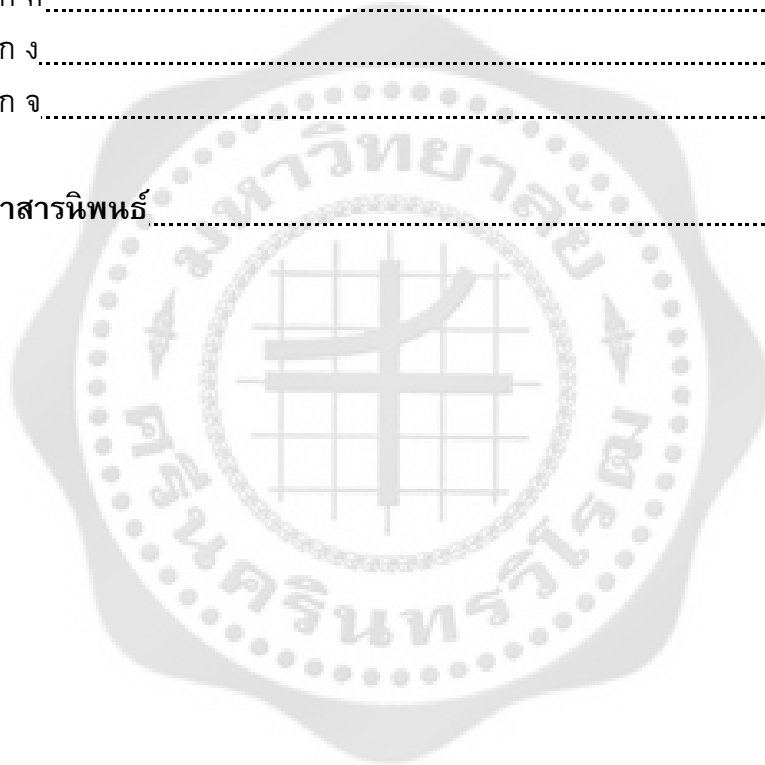
ชนิดา หอวัฒนพิบูลย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ระยะเวลาในการวิจัย	3
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโซน	11
3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	18
การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน	19
ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียน	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	24
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	24
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียน	25
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	31
ภาคผนวก	34
ภาคผนวก ก	35
ภาคผนวก ข	40
ภาคผนวก ค	49
ภาคผนวก ง	64
ภาคผนวก จ	73
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	120

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ด้านเนื้อหา.....	20
2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ด้านรูปเล่ม.....	21
3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ด้านแบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	21
4 ระยะเวลาในการทดลอง.....	22
5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนของแบบเรียน ภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โชน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร บทเรียนที่ 1-5.....	25
6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทย เชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โชน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติ เซนต์แอนดรูว์ส สาทร ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพของ E2.....	26
7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โชน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ตามเกณฑ์กำหนดที่ 80/80.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเรียนรู้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาใดก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วยเหตุผลที่วัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับภาษาจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การเรียนรู้วัฒนธรรม จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ในวิถีชีวิต ความเชื่อ และความคิดของเจ้าของภาษา ดังที่ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2547: 268-278) กล่าวไว้ว่า “ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น หากผู้สอนสอดแทรกวัฒนธรรมไว้ด้วยย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้ถูกต้อง เพราะเมื่อผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของคนไทยแล้ว ก็จะเข้าใจวิถีคิด และวิธีปฏิบัติ ตลอดจนสามารถใช้ วัฒนธรรมในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ” ซึ่งสัมพันธ์กับ เกษศิริรักษ์ นิตยสุทธิ์ (2554: 2) ที่กล่าวไว้ว่า ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาษาใดก็ตาม ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศนั้นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางภาษา และ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนอย่างแยกกันไม่ออก

ปัจจุบันการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ได้รับความนิยมนำมาใช้ในประเทศไทยและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง นอกจากผู้เรียนจะเรียนภาษาเพื่อ การติดต่อสื่อสาร แล้ว วัฒนธรรมยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนภาษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 15) ว่า “ความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ภาษาแล้ว ยังมีความสำคัญและมีประโยชน์แก่ผู้เรียน อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ในสถานการณ์จริง มีทัศนคติ ที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ได้รับการปลูกฝังความเข้าใจในการตีความวัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติของเจ้าของภาษาซึ่งจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ดีต่อกัน ลดความขัดแย้ง ยอมรับความแตกต่างของกันและกัน ทั้งมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ”

ประเทศไทยมีศิลปวัฒนธรรม มากมายหลายแขนง อันเป็นเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ ซึ่งชาวต่างชาติให้ความสนใจอยากเข้ามาสัมผัส และศึกษาเรียนรู้ โดยเฉพาะชาวต่างชาติที่ได้ ศึกษาภาษาไทย ย่อมมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นควบคู่ไปด้วย ดังนั้น หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติจึง ได้กำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยไว้อย่างชัดเจน ตลอดจน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

ศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงของไทย ก็เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง โดยเฉพาะ “โขน”

ทั้งนี้ โขน ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมการแสดงชั้นสูงแขนงหนึ่งของไทย ที่ได้หลอมรวมศิลปะของชาติหลากหลายแขนง นับแต่วรรณกรรม วรรณศิลป์ นาฏศิลป์ คีตศิลป์ หัตถศิลป์ และพัสดรา - ภารณ์อันงดงามตามแบบฉบับโบราณเข้ามารวมไว้เป็นหนึ่งเดียวกัน ถือเป็นศิลปะอันล้ำค่าของไทยที่ควรแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ได้เล็งเห็นถึงคุณค่าและให้ความสำคัญในการส่งเสริมความรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงนี้ให้แก่ผู้เรียนในระดับชั้นเียร์ 6 ทั้งผู้เรียนที่เป็นชาวไทย และชาวต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ทางโรงเรียนจึงจัดให้มีการไปทัศนศึกษาเชิงวัฒนธรรมชมการแสดงโขน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์ ผู้เรียนในระดับชั้นดังกล่าว แล้วพบว่าผู้เรียนไม่มีความรู้พื้นฐาน จึงทำให้ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงโขน กล่าวคือผู้เรียนไม่มีความรู้ที่โขน คืออะไร หรือท่าทางที่ใช้ในการแสดงนั้น บ่งบอกถึงอะไร และตัวละครที่ออกมาแสดงนั้นคือตัวละครอะไร จึงเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้เรียนดูโขนไม่รู้เรื่อง และไม่เกิดความซาบซึ้งจากสิ่งที่ได้ดู เนื่องจากการดูโขนละครให้เข้าใจนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ดู จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับท่ารำโขน จึงจะสามารถเข้าใจ ภาษาท่าทางและ อารมณ์ที่ผู้แสดงต้องการที่จะถ่ายทอดได้ ตามที่ เรณู โกศินา นนท์ (2543: 95-96) กล่าวไว้ว่า การดูโขนให้เกิดความสนุก ผู้ชมควร จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบทบาท ท่ารำ ท่าเต้น อันเป็นหัวใจของการแสดงโขน

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้ แก่ผู้เรียน ในระดับชั้น เียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร และโรงเรียนก็ยังไม่มีแบบเรียนวัฒนธรรมในศิลปะแขนงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถดูโขนได้อย่างเข้าใจ มีความสนุกสนาน และเกิดความซาบซึ้งในศิลปะการแสดงชั้นสูงแขนงนี้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการสอนศิลปวัฒนธรรมในแขนงอื่น ๆ สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิง วัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียน ชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง โขน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และเป็นแบบเรียน ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับ-ชั้นเียร์ 6 (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร จำนวน 10 คน โดยคัดเลือก พิจารณาผลการเรียนด้านทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับปานกลางและระดับดี

ระยะเวลาในการวิจัย

การดำเนินงาน	ระยะเวลา																										
	พ.ศ.2555 (ส.ค.-ธ.ค.)												พ.ศ. 2556 (ก.ค.-ธ.ค.)												พ.ศ.2557 (ม.ค.-มี.ค.)		
	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3							
1. เขียน โครงการเพื่อ ดำเนินการวิจัย และ ประสานงาน																											
2.สร้าง เครื่องมือในการ วิจัย สร้าง แบบเรียน และ ปรับปรุงแก้ไข																											
3.เก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล และ อภิปรายผล																											

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อแบบเรียน เรื่อง “โซน” โดยศึกษาการสร้างแบบเรียนจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับ โซน และการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยศึกษาหัวข้อที่ผู้เรียนควรรู้ด้วยการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนโซน จากนั้นนำ หัวข้อที่

ได้มาพิจารณาคัดเลือก และกำหนดเนื้อหาโดยคำนึงถึงการนำไปใช้จริงในการดูโขน สามารถแบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้

- บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน
- บทที่ 2 ประเภทของโขนและวิธีการดูโขน
- บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน
- บทที่ 4 เครื่องแต่งกายโขนและประเภทของหัวโขน
- บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาแบบเรียนออกเป็น 5 บทเรียน เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละบทเรียน เป็นความรู้เบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการดูโขน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เป็นแบบเรียน ภาษาไทยเชิง วัฒนธรรม เรื่อง “โขน” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

ผู้เรียน คือ นักเรียนไทยระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง โขน สำหรับนักเรียน โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์ สาทร นี้ ผู้วิจัยได้ ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโขน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ

1.1.1 ความสำคัญของวัฒนธรรมต่อการเรียนการสอนภาษา

สุภัทรา อักษรนุเคราะห์ (2532: 15) กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา ว่ามีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนภาษา ครูสอนภาษาต้องสนใจและเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ไม่ใช่เพราะต้องสอนวัฒนธรรมของชนชาติเท่านั้น แต่เป็นเพราะวัฒนธรรมมีความจำเป็นในการสอนภาษา ถ้าหากไม่สอนวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วยแล้วก็เหมือนกับการสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมายนั่นเอง

นอสตรานด์ (Nostrand. 1966: 21) ได้กล่าวว่า การสอนวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการเรียนภาษาจะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่สนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีแก้ปัญหาของชาวต่างประเทศ ซึ่งการสอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

ลาฟาแยตต์ และซูลซ์ (อารีย์ แวหาญ . 2529: 27-28; อ้างอิงจาก Lafayette; & Schulz. 1975: 104-118) กล่าวว่าไว้ว่า การเรียนการสอนวัฒนธรรมแก่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อความรู้ คือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ข้อมูลหรือแบบแผนทางวัฒนธรรม ซึ่งจะสามารถนึกถึง (Recall) รู้จัก และสามารถบอกข้อมูลทางวัฒนธรรมที่เรียนมาได้

2. เพื่อความเข้าใจ คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลและแบบแผนทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ที่จะต้องซาบซึ้งวัฒนธรรมนั้น ๆ โดยต้องรู้ความหมายที่มาและความสัมพันธ์กับเนื้อหาทางวัฒนธรรมในระดับที่มากขึ้นไปอีก คือต้องรู้อย่างมีเหตุผลมากกว่าการรู้ความหมายตามธรรมดา

3. เพื่อการแสดงพฤติกรรม คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อมูลและแบบแผนทางวัฒนธรรมในการแสดงออกในสถานการณ์จริงทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความหมาย

แอลเลน และวาเลท (ศรีวิไล พลมณี. 2545: 206; อ้างอิงจาก Allen; & Valette. 1977)

กล่าวว่า ในการสอนวัฒนธรรมควรมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างความตระหนักในด้านวัฒนธรรมเจ้าของภาษาแก่ผู้เรียน
2. เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในตัวผู้เรียนให้ปฏิบัติตนได้ในสังคมวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
4. เพื่อสร้างความเข้าใจในค่านิยม และทัศนคติของวัฒนธรรมเจ้าของภาษาให้แก่ผู้เรียน

สุพัทธา สุภาพ (2528: 109) กล่าวว่า การที่วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดได้ก็เพราะมนุษย์มีภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ใช้กันทุกวัฒนธรรมภาษาก็มีทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน หรือสัญลักษณ์ อื่น ๆ ที่ใช้แทนความหมายได้ ภาษาจึงทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ มนุษย์เรียนรู้จากสัญลักษณ์ (Symbols) โดยใช้ความเข้าใจและกำหนดไปว่า สิ่งนั้นสิ่งนี้หมายถึงอะไร และหมายความว่าอย่างไร ภาษาจึงช่วยให้มนุษย์ได้แสดงความรู้สึก และทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้ ภาษาจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรม ถ้าปราศจากภาษาวัฒนธรรมก็จะมี

จากการศึกษางานเอกสารความสำคัญของวัฒนธรรมต่อการเรียนการสอนภาษาสามารถที่จะกล่าวสรุปได้ว่า ในการเรียนภาษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย เนื่องจากเมื่อผู้เรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาแล้วก็จะเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิต การคิด ตลอดจนมาจนถึงการพูดของเจ้าของภาษานั้น ๆ อีกด้วย

1.1.2 บทบาทของวัฒนธรรมในการสอนภาษาสำหรับชาวต่างชาติ

บาวเออร์ (ปัญชลี วาสนสมสิทธิ์ 2544: 65; อ้างอิงจาก Bower. 1992) กล่าวว่า เป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาควรจะเป็นการพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารในสถานการณ์จริง และสร้างความเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปพร้อม ๆ กัน

ภัทรพร หิรัญภัทร์ (2548: 86) กล่าวว่า ปัจจัยเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้นส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทั้งผู้เรียนและผู้สอนในการเชื่อมภาษาเข้ากับวัฒนธรรม ทำความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาที่สองประสบความสำเร็จมากที่สุด

พนิดา สุนทรวิภาต (2533: 66) กล่าวว่า การที่นักเรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีส่วนทำให้การอ่านไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน เช่น พบว่าสาเหตุหนึ่งที่นักเรียนไทยตอบคำถามภาษาอังกฤษผิดเพราะนักเรียนบางส่วนยึดความรู้และประสบการณ์เดิมในวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์

จอห์นสตัน (Johnston. 1967: 75-77) กล่าวว่า การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ซึ่งสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความเข้าใจในวัฒนธรรมของเขา ผู้สอนจึงควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และความพร้อมที่จะติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษา เอกสารของนักการศึกษา ข้างต้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า วัฒนธรรมมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง ดังนั้นผู้เรียนและผู้สอนต้องทำความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของกันและกัน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมให้ชาวต่างชาติ

ปรียา อนุรัตน์ (2515: 45) ทำการวิจัย พบว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน ทั้งที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมแทรกอยู่มาก และแทรกอยู่ไม่มาก ในการตอบคำถาม นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบผิดเนื่องจาก 1) ไม่เคยเรียนหัวข้อวัฒนธรรมนั้น ๆ 2) เคยเรียนแล้วแต่ลืม 3) ใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเอง ไม่ได้ใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาต่างประเทศที่เรียนนั้น

เพลินจิตร ภูติ (2546) ศึกษาเรื่องการศึกษาภาษาไทยตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคม เพื่อการสอนภาษาและวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาไทยตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคม จากบทสนทนาในหนังสือ ซีไรท์ 3 เรื่อง ด้านบทบาทของภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคม ได้แก่ การศึกษาภาษาและการใช้ภาษาตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด วัฒนธรรมและค่านิยมที่สะท้อนในบทสนทนาและเพื่อจัดทำแนวการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ผลพบว่ามีการใช้คำสรรพนามและคำลงท้ายเพียงบางส่วนเมื่อเทียบกับชีวิตประจำวัน และพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของผู้พูด รวมทั้งวัฒนธรรมอาชีพ ความเป็นอยู่ที่สะท้อนอยู่ในภาษาพูดอีกด้วย

ณัฐดี สภาพรต (2553: บทนำ) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ภาษาต่างชาติต่างเผ่าพันธุ์เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วยกัน ภาษาจึงเป็นเสมือนสะพานเชื่อมให้คนต่างชาติ ต่างวัฒนธรรมมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา พูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง วัฒนธรรมจึงมีความสัมพันธ์ต่อภาษาอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้

บราวน์ (Brown. 1980: 124) กล่าวว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผสมผสานกัน แยกจากกันไม่ได้ ต่างเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อกันและกัน เพราะภาษาเป็นผลิตผลของวัฒนธรรม และขณะเดียวกันก็เป็นสื่อในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงหมายถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาควบคู่ไปด้วย

สมจิต วรรณวิไล (2527: 46-49) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับนักเรียนที่เรียนจากการสอนไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพรรณวิภา วัฒนบุญ (2523: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษแบบเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางใหญ่ โดยนำวิธีการสอนทั้งสองแบบไปทดลองสอนกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 28 คน ด้วยวิธีจับสลาก แล้วทำการสอนกลุ่มทดลองด้วยวิธีเสริมกิจกรรมหรือเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้ผู้เรียนได้ทราบก่อนเรียนหรือในขณะที่เรียนหรือหลังการเรียนภาษาอังกฤษในแต่ละชั่วโมง และทำการสอนกลุ่มควบคุมด้วยวิธีธรรมดาโดยสอนไปตามประมวลการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ แล้วนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและปรับปรุงจนมีความง่าย ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว ไปทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีเสริมวัฒนธรรมมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีธรรมดา

จากการศึกษางานวิจัยของนักการศึกษาข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้นจำเป็นที่จะต้องสอนวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย เสมอ โดยมีความสามารถที่จะแยกภาษาและวัฒนธรรมออกจากกันได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

พจนานุกรมนานาชาติฉบับใหม่ของเว็บสเตอร์ (Webster's New International Dictionary. 1955: 2614) ให้ความหมายของแบบเรียนว่า คือหนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชา และใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนระหว่างครูนักเรียน

จินตนา ไบกาชุย (2536: 20-23) กล่าวว่า หนังสือเรียนคือ หนังสือที่รวบรวม บัณฑิตความรู้ หมดวิชาใดวิชาหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยมีจุดมุ่งหมาย ใช้ในการเรียนการสอน จึงมีหลักเกณฑ์การเขียนหนังสือเรียนเป็นพิเศษ เช่น เขียนเป็นรายวิชา สำหรับเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ มีความยากง่ายตามวัยของผู้เรียน มีลักษณะการเรียบเรียงเชิงวิชาการ ให้ข้อเท็จจริง เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทท้ายเล่ม มักจะมีกิจกรรมเสนอแนะการเรียนการสอน

กูด คาร์เตอร์ วี (Good, Carter V. 1973: 605) ให้ความหมายของแบบเรียนว่า เป็นคู่มือ ใช้สำหรับการเรียนการสอนซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิชาจัดไว้เป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายใช้ประกอบการ เรียนและเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้

วีรบุช ปินทวนิช (2547: 14) กล่าวว่า หนังสือแบบเรียน คือ สื่อการศึกษาที่มีสาระและ กิจกรรมฝึกหัด มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและครู นำไปใช้เตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 8) กล่าวถึงความสำคัญของแบบเรียน ดังนี้

1. แบบเรียนช่วยให้เกิดการฝึกทักษะในการเรียนภาษานั้น การฝึกทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เป็นสิ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอ การกล่าวย้ำซ้ำทวนเพื่อเพิ่มเติมให้ผู้เรียนชัดเจน ในการใช้ภาษาก็เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น กิจกรรมทั้งหมดนี้ครูจะสามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น เมื่อใช้ แบบเรียนเป็นเครื่องช่วยในการเรียน และเพื่อการศึกษเพิ่มเติม

2. แบบเรียนเป็นส่วนของการเสริมสร้างความคิดและกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยาก จะศึกษาหาความรู้ต่อไป

3. แบบเรียนเป็นเสมือนคู่มือการเรียนของนักเรียน และเป็นคู่มือการสอนของครู

4. แบบเรียนเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนให้แก่ครู

5. แบบเรียนเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนได้ประเมินผลตนเอง และครูได้ประเมินผลการสอน จากการทำงานของนักเรียนด้วย

สุณีย์ อุตศาสตร์ (2526: บทนำ) ได้กล่าวว่า แต่เดิมเคยเรียกหนังสือ “แบบเรียน” ต่อมาได้ กำหนดให้เรียกใหม่ว่า “หนังสือเรียน” หมายถึงหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับ การเรียน มีสาระตรงตามที่จะระบุไว้ในหลักสูตร ซึ่งอาจจะจะมีลักษณะ เป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุด หนังสือเรียนอาจจะเรียกต่าง ๆ กันเช่น แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสืออ่านประกอบ ดังนั้น “แบบเรียน” หรือ “หนังสือเรียน” มีความหมายเดียวกัน แบบเรียนหรือหนังสือเรียนเป็นสื่อ การสอนที่มีความสำคัญมากต่อผู้เรียนและผู้สอน กล่าวได้ว่าแบบเรียนเป็น หัวใจของการเรียนการ สอน ทั้งนี้เพราะแบบเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาในแบบเรียนต้องมีความหมาย ชี้ให้เห็นแนวทางการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม แนะนำแหล่งความรู้แก่ผู้เรียนและผู้สอน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแบบเรียน สามารถสรุปได้ว่าแบบเรียนก็คือ หนังสือที่บรรจุ เนื้อหาตามหลักวิชาการ ซึ่งจะเป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ในหมวดหมู่วิชาใดวิชาหนึ่งก็ได้ แต่ต้อง มีเนื้อหาที่ตรงตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

อมรรัตน์ รัตนสกุล (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่อง และความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดรรถลักษณะทางภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดรรถลักษณะทางภาษา มีความสามารถในการเขียนเรื่องมากกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดรรถลักษณะทางภาษา มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยมากกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงกล่าวได้ว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดรรถลักษณะทางภาษานี้ สามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรื่อง และมีความสนใจในการเรียนภาษาไทย

ฮานู ลี (2520: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบเรียนการเขียนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาเกาหลี ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนการเขียนขึ้น 1 ชุด มี 5 บทเรียน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะแทนการทดลองและทดสอบ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถหาประชากรที่เป็นชาวเกาหลี และมีความรู้ทางภาษาไทยระดับเดียวกับนักศึกษาในประเทศเกาหลีที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก มาทดลอง และทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนที่สร้างขึ้นในประเทศไทยได้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าแบบเรียนการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพดีพอที่จะนำไปใช้กับนักเรียนที่เป็นนักศึกษาชาวเกาหลีในสถาบันอุดมศึกษา

ยุพา ชุ่มสนิท (2540: 9) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม นักเรียนมีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80 สามารถใช้ประโยชน์จากหนังสือเรียนดังกล่าวในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้

นิตยา วิจารณ์ันท์ (2552: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบเรียนเรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ ผลการวิจัย พบว่า ได้แบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยเรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ 84.70 / 84.80 และผู้เรียนด้วยแบบเรียนดังกล่าวมีความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อารีรัตน์ ดอกสี (2541: 92) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนเล็กโกเมศอนุสรณ์ ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือ ที่ใช้เป็นแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เรื่อง กาพย์ยานี 11 จำนวน 5 เล่ม ผลการวิจัยพบว่าร้อยละจากการทำ แบบทดสอบท้ายเล่ม E1 (80 ตัวแรก) สูงกว่าเกณฑ์ คือ ค่าประสิทธิภาพ

E1 อยู่ระหว่างร้อยละ 81.67 – 97.67 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E2 (80 ตัวหลัง) คิดเป็นร้อยละสูงกว่าเกณฑ์ คือ ได้ค่าประสิทธิภาพ E2 ถึง 86.92 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เรื่อง ภาพยนตร์ 11 มีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปเป็นสื่อการเรียนการสอน การเขียนร้อยกรอง และพัฒนาการเขียนร้อยกรองของผู้เรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนข้างต้นสามารถกล่าวสรุปได้ว่า แบบเรียนที่จะสามารถนำมาใช้ได้จริงนั้น เนื้อหาควรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากแบบเรียนดังกล่าวเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ ได้ ทั้งนี้แบบเรียนนั้นควรได้รับการประเมินผลจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีประสิทธิภาพที่จะสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโขน

ความเป็นมาของโขน

ธีรภัทร์ ทองนิ่ม (2555: 3) ธนิต อยู่โพธิ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ โขน ว่า “คนไทยเรามีศิลปะแห่งการเล่นหลายอย่างสืบมาแต่โบราณและการเล่นที่มาปรากฏเป็นมหรสพสำคัญในภายหลัง ก็ น่าจะได้แก่การเล่นที่เรียกกันเป็นรวม ๆ ว่า ระบำ รำ เต้น ” จากคำ 3 คำนี้ อาจแยกการเล่นออกได้ตามประเภทเช่นที่ปรากฏต่อมาเป็น 3 อย่างคือ

1. ระบำ ได้แก่ ศิลปะแห่งการรำที่ผู้แสดงรำพร้อมกันเป็นหมวดหมู่ เช่น ระบำเทพบุตร นางฟ้า ระบำเบิกโรงชุดเมขลารามสูร หรือถ้าจะเทียบกับระบำที่รู้จักกันต่อมาในภายหลัง เช่น ระบำดาวดึงส์ หรือถ้าเป็นชุดระบำที่มีศิลปะแบบไทยเหนือก็เรียกว่าฟ้อน เช่น ฟ้อนเงี้ยว ฟ้อนเมือง เป็นต้น จึงเรียกรวมกันว่า ฟ้อนรำ หรือระบำรำฟ้อน

2. รำ ได้แก่ ศิลปะแห่งการรำเดี่ยว รำคู่ รำประกอบเพลง รำอาวสุ หรือรำใช้บท เช่น รำเชวง รำพดชา หรือบางครั้งหนักไปทางเต้นก็ได้แก่ รำโคม แต่ที่หมายต่อมาในภายหลังก็คือรำละครนั่นเอง

3. เต้น ได้แก่ ศิลปะแห่งการยกขาขึ้นลงให้เป็นจังหวะ เช่น เต้นเชน เต้นโขน เป็นต้น

จากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเรานั้นมีศิลปะแห่งการเล่นที่เป็นแบบแผนมานานแล้ว ต่อเมื่อศิลปะการเล่นทั้ง 3 ว่า “โขน ละคร ฟ้อนรำ หรือ ระบำ รำ เต้น” ซึ่งมีความหมายต่อมาว่าโขน คือ ศิลปะแห่งการเต้น ละคร คือศิลปะแห่งการรำเล่นเป็นเรื่อง และระบำหรือฟ้อนรำ คือศิลปะแห่งการรำสวय ๆ งาม ๆ ไม่เล่นเป็นเรื่อง

เรณู โกศินานนท์ (2543: 65) กล่าวว่า โขนเป็นนาฏศิลป์เก่าแก่ของไทยตามหลักฐานที่ปรากฏจากจดหมายเหตุของลาลูแบร์ ซึ่งเป็นบาทหลวงชาวฝรั่งเศสเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้บันทึกไว้ว่าได้มีการแสดงโขนในยุคนั้นการแสดงโขนนี้มีการสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากการแสดงหลายอย่าง ดังนี้

1. โขนที่มาจาก “กระบี่กระบอง” ซึ่งเป็นการแสดงยุทธกริหาการต่อสู้อย่างหนึ่ง ซึ่งคนไทยเราก็มีเลือดกาต่อสู้อย่างเข้มข้นมาแต่สมัยโบราณแล้ว และเป็นศิลปะที่ชาวไทยเราต้องเรียนรู้เพื่อป้องกันตัวเอง และประเทศชาติ จึงต้องมีการฝึกหัดกันให้คล่องแคล่วว่องไว มีการประกวดแข่งขันกันในเชิงฝีมือและไหวพริบการต่อสู้ มีกระบวนการหลักหลบลบยั่วยุคู่ต่อสู้ ดังนั้น จึงมีการคิดประดิษฐ์กระบวนการต่าง ๆ ขึ้น โขนก็จึงรับมาไว้ในท่าทางการต่อสู้ของตัวแสดงโขน

2. โขนที่มาจากการแสดงหนังใหญ่ การแสดงหนังใหญ่เป็นการแสดงมหรสพของไทยในอดีต นำหนังวัวมาแกะสลักเป็นภาพตัวโขนละคร เวลาแสดงจะใช้แสงเงาให้ปรากฏภาพบนจอผ้าขาว การแสดงต้องใช้วิธีเชิดหนัง โดยการเดินไปตามจังหวะของดนตรีปี่พาทย์ที่ดีประกอบ และยังต้องมีคนพากย์เจรจาด้วย โขนจึงได้รับอิทธิพลของการเดิน การพากย์ การเจรจาจากหนังใหญ่

3. โขนที่มาจากการแสดงชัคนาคตีกด้าบรพ ซึ่งเป็นการแสดงตำนานของพระนารายณ์ ตอนกวนหน้าอมฤต โดยแบ่งผู้แสดงเป็น 2 ฝ่าย คือ อสุร ฝ่ายหนึ่งชกอยู่ด้านหัว เทวดา วานร อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ทางด้านหางใช้พญานาคเป็นเชือกพัน เขาพระสุเมรุเป็นแกนกลาง การแสดงตามแนวคิดนี้เชื่อว่าเป็นปฐมเหตุให้มีการพัฒนาวิธีการแบ่งตัวการแสดง การแต่งกายของผู้แสดงและนำมาใช้แบบอย่างในการแสดงโขน ได้แก่ การแต่งกายของเทวดา ยักษ์ ลิง เป็นต้น

4. โขนได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย ดังปรากฏหลักฐาน คือ เนื้อเรื่องที่ใช้แสดงโขน คือ เรื่องรามเกียรติ์เท่านั้น

โขนศาลาเฉลิมกรุง (2549: 17) มีหลักฐานว่าการเล่นโขนมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เชื่อกันว่าได้ต้นเค้ามาจากการเล่นชัคนาคตีกด้าบรพ ในกฎมนเฑียรบาลมีพรรณนาถึงการเล่นชัคนาคตีกด้าบรพในพระราชพิธีอินทราภิเษก นอกจากนี้เมื่อสังเกตจากวิธีการแสดง เชื่อกันว่าน่าจะประยุกต์การเล่นหนังหรือหนังใหญ่เข้ามาในการแสดงโขนด้วย ส่วนทำร้ายร้ายของโขนนั้น น่าจะได้มาจากการรำกระบี่กระบองที่เหล่าทหารฝึกหัดกันอยู่เป็นปกติ นอกจากนี้เมอสิเออร์ เดอ ลาลูแบร์ ซึ่งได้เข้ามาในราชสำนักสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ยังจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นไว้ ตอนหนึ่งระบุอย่างชัดเจนว่า ในสมัยนั้นมีการเล่นที่เรียกว่าโขน ดังข้อความว่า “ผู้เดินสวมหน้ากากและถืออาวุธราวกับว่าจะรบราฆ่าฟันกันมากกว่าเดิน คนเดินทุก ๆ คนแม้จะผาดโผนและออกท่าทางมากมาย ก็ยังเดินเรื่อย ๆ ไป ไม่มีหยุดเลย”

ปัญญา นิตยสุวรรณ (2514: 1) โขน เป็นนาฏกรรมที่ผู้แสดงจะต้องสวมหัว ซึ่งเรียกกันว่าหัวโขน ท่านที่เคยชมการแสดงโขนมาแล้ว คงจะได้เห็นว่าผู้แสดงสวมหัวโขน ซึ่งเป็นหน้าพระ หน้ายักษ์ หน้าลิง ผิดแผกแตกต่างกันไป สุดแท้แต่พงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์จะกำหนดไว้

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้นเกี่ยวกับความเป็นมาของโขน สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า โขนเป็นการแสดงที่ผู้แสดงที่แสดงจะต้องสวมหน้ากาก และมีคนคอยพากย์เจรจาให้ ในขณะที่ผู้แสดงเองก็จะเดินไปตามจังหวะของดนตรี และการพากย์-เจรจา ทั้งนี้โขนจัดได้ว่าเป็นการแสดงที่เป็นศูนย์รวมของศิลปะหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็นระบำ รำ เต้น การนำท่าทางจากกระบี่ กระบองซึ่งเป็นศิลปะการป้องกันตัว และการเดินประกอบจังหวะในการเชิดหนังเข้ามาผสมผสานจนออกมาเป็นการแสดงโขนที่สง่างามและเป็นเอกลักษณ์ของไทยเราจนปัจจุบัน

การดูโขน

ธีรภัทร์ ทองนิ่ม (2555:80) กล่าวว่า หากมีคำถามถามว่าจะดูโขนอย่างไรให้สนุก หรือดูโขนอย่างไรให้รู้เรื่อง เพราะว่าการแสดงโขนผู้แสดงก็จะร้ายราไปตามบทพากย์- เจระจา หรือว่าบทร้อง คงจะตอบได้ว่า ผู้ดูควรมีความสนใจในท่าทางหรือท่าเต้นของตัวแสดงเพราะว่าท่าเต้นหรือท่ารำนั้น นับได้ว่าเป็นหัวใจของการแสดงโขน เปรียบเทียบได้กับท่ารำหรือท่าเต้นเหล่านั้น เป็น ภาษาพูดที่จะสื่อความหมายในการแสดงให้กับผู้ดูได้รับความเข้าใจมากขึ้น “ภาษาโขน” นั้นแสดงออกมาด้วยท่าเต้นท่ารำต่าง ๆ ตามบทพากย์ บทเจาจา บทร้อง และเพลงดนตรีปี่พาทย์ ด้วยเหตุที่ผู้แสดงโขน ไม่พูดเอง จึงต้องแสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูด โดยปรมาจารย์ทางด้านโขนได้คิดประดิษฐ์ดัดแปลงท่ารำต่าง ๆ ให้งดงามและสอดคล้องผสมผสานกับเพลงดนตรีและคำร้อง คำพากย์ เจาจา เพื่อให้เกิดสุนทรีรส ดังนั้น การดูโขนให้เกิดความเข้าใจและเกิดความสุขสนุกสนานจึงควรที่จะเข้าใจภาษาในการแสดงโขนซึ่งเราเรียก “ภาษานาฏศิลป์” นั้นเอง

ณรงค์ช ไพรพิบูลยกิจ (2542:106) กล่าวว่า ในการดูโขนกิริยาท่าทางนับเป็นภาษาส่วนหนึ่ง เช่นเดียวกับถ้อยคำที่เปล่งเสียงเป็นคำพูด แต่ท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงออกเป็นภาษาดังกล่าวอาจจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ท่าซึ่งใช้แทนคำพูด เช่น รับ ปฏิเสธ สั่ง เรียก ฯลฯ
2. ท่าซึ่งเป็นอริยาบทและกิริยาอาการ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน เคาพ และการกระทำอื่น ๆ
3. ท่าซึ่งแสดงถึงอารมณ์ภายใน เช่น รัก โกรธ ดีใจ เสียใจ โศกเศร้า ฯลฯ ในทางนาฏศิลป์

มีการประดิษฐ์ดัดแปลงท่าต่าง ๆ ให้วิจิตรพิสดารและสวยงามยิ่งกว่าท่าธรรมดา โดยให้สอดคล้องประสานกลมกลืนไปกับศิลปะที่เป็นส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น เพลงดนตรีและคำขับร้อง ฯลฯ

เรณู โกศินานนท์ (2543: 95-96) กล่าวว่า การดูโขนที่จะให้เกิดรสสนุก ควรจะมีความรู้ความสนใจเกี่ยวกับบทบาท ท่าเต้น ท่ารำ อันเป็นหัวใจของโขน “ภาษาโขน” แสดงออกมาด้วยท่าเต้น ท่ารำต่าง ๆ ตาม บทพากย์ บทเจาจา บทขับร้อง และเพลงดนตรีปี่พาทย์ ด้วยเหตุผลที่ผู้แสดงโขนไม่พูดเอง และจะแสดงกิริยาท่าทางแทนคำพูด โดยประดิษฐ์ดัดแปลงท่าต่าง ๆ ให้วิจิตรพิสดารสวยงามกว่าท่าธรรมดา ให้สอดคล้องประสานกลมกลืนกับเพลงดนตรีและคำขับร้องเพื่อให้เกิด “สุนทรีรส” การดูโขนจึงควรเข้าใจ “ภาษานาฏศิลป์”

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับชมการแสดงโขนนั้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่จะดูโขนให้เกิดรส เกิดความสนุกนั้น ผู้ดูจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ในท่าทางของโขน หรือภาษาโขน เพราะเนื่องจากโขนเป็นการแสดงที่ผู้แสดงไม่ได้พูดออกมาเอง แต่อาศัยการพากย์ประกอบและผู้แสดงจะเต้นตามจังหวะเพลงดนตรีและคำร้อง ดังนั้นหากผู้ดูมีความรู้เกี่ยวกับท่าทางโขนก็จะทำให้เกิดสุนทรีรสในการชมการแสดง

ตัวละคร และเครื่องแต่งกายโขนในการแสดงโขน

ณรงค์ช ไพรพิบูลยกิจ (2542: 68-69) กล่าวว่า iva ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ล้วนมีเครื่องแต่งกายที่เป็นแบบแผนตายตัวมาตั้งแต่เดิมดังนี้

1. ตัวพระ สวมเสื้อแขนยาวปักด้นและเลื่อม มีอินทรธนูที่ใหญ่ ส่วนล่างสวมสนับเพลาไว้ข้างใน นุ่งผ้ายกจีบโจงไว้หางหงส์ทับสนับเพลาเห็นแต่ชายสนับเพลายื่นลงมา ด้านหน้ามีชายไหว ชายแครงห้อย ยอยุ่ ศีรษะสวมชฎา ตามตัวมีเครื่องประดับต่าง ๆ เช่น กรองคอ ทับทรวง ตาบทิศ ปิ่นแห่ง ทองกร กำไลเท้า แต่เดิมตัวพระจะสวมหัวโขนแต่ภายหลังไม่นิยม เพียงแต่แต่งหน้าและสวมชฎาแบบละครใน

2. ตัวนาง สวมเสื้อแขนสั้นเป็นชั้นในแล้วห่มสไปทับ ทั้งชายไปด้านหลังยาวลงไปถึงน่อง ส่วนล่างนุ่งผ้ายกจีบหน้า ศีรษะสวมมงกุฎหรือรัตเกล้า หรือกระบังหน้าตามแต่ฐานะของตัวละคร ตามตัวสวมเครื่องประดับต่าง ๆ เช่น กรองคอ สังวาล พาหุรัด เป็นต้น แต่เดิมตัวนางที่เป็นยักษ์ณี เช่น นางสำนักรา นางกากนาสูร จะสวมหัวโขน แต่ภายหลังไม่สวมเพียงแต่แต่งหน้าไปตามลักษณะเท่านั้น

3. ตัวยักษ์ เครื่องแต่งกายส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับตัวพระแตกต่างกันบ้างที่การนุ่งผ้า เช่น นุ่งผ้า ไม่มีหางหงส์ แต่มีผ้าปิดกันห้อยลงมาจากเอว ส่วนศีรษะสวมหัวโขน ซึ่งมีลักษณะยอดและสีต่าง ๆ กันไปตามกำหนดไว้ในเรื่องรามเกียรติ์

4. ตัวลิง เครื่องแต่งกายส่วนใหญ่คล้ายกับตัวยักษ์ ต่างกันลิงมีหางเพิ่มขึ้น ห้อยอยู่ใต้ผ้าปิดกันอีกทีหนึ่ง สวมเสื้อตามสีประจำตัวในเรื่องรามเกียรติ์ ไม่มีอินทรธนู ตัวเสื้อปกปลายขดเป็นวง สมมติว่าเป็นขนตามตัวลิง ส่วนศีรษะสวมหัวโขนซึ่งมีลักษณะสีและยอดต่าง ๆ กัน

ธีรภัทร์ ทองนิ่ม (2555: 73) กล่าวว่า เครื่องแต่งกายนับเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการแสดงนาฏศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นนาฏศิลป์ของชนชาติใด ทั้งของชาวตะวันตกและชาวตะวันออก การแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ของไทยก็เช่นเดียวกัน จำเป็นจะต้องมีเครื่องแต่งกายสำหรับให้ตัวแสดงสวมใส่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าตัวแสดงของโขนนั้น แบ่งออกเป็น พระ นาง ยักษ์ และลิง ดังนั้นในการแสดงจึงจำเป็นต้องมีเครื่องทรงสำหรับตัวแสดงแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไปหากกล่าวถึงการแสดงโขนจะพบว่า เครื่องแต่งกายของการแสดงโขนก็ได้แบบอย่างมาจากกษัตริย์นั่นเอง ทั้งรูปลักษณะและความคิดที่จะใช้ความแพรวพราวเป็นเครื่องทำให้เกิดความสวยงาม จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเครื่องแต่งกายของโขนนั้นจะเลียนแบบเครื่องต้นเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ที่แพรวพราวไปด้วยทองและอัญมณีอันมีค่า ซึ่งในวงการนาฏศิลป์ของไทยเรานั้นนิยม เรียกกันว่า “การแต่งกายแบบยี่นเครื่อง” เครื่องแต่งกายของโขนจะสร้างขึ้นโดยการใช้ผ้าปักด้วยด้นและเลื่อม ทำเป็นเสื้อผ้านุ่ง กางเกง ส่วนเครื่องประดับต่าง ๆ ก็จะทำเลียนแบบของจริง ในการแต่งกายของตัวแสดงโขนในเรื่องรามเกียรติ์ก็จะมีวิธีการแต่งกายแตกต่างกันออกไปตามประเภทและฐานะของตัวละครในเรื่อง เช่น ผู้ที่แสดงเป็นตัวพระก็จะนุ่งผ้าแบบจีบโจงหางหงส์ ส่วนตัวนางก็จะนุ่งแบบจีบนาง ส่วนตัวยักษ์และลิงจะมีวิธีนุ่งผ้าแบบจีบโจงกันแป้นส่วนประกอบอื่น ๆ ของเครื่องแต่งกายส่วนใหญ่จะมีส่วนคล้ายกัน จะต่างกันบ้างในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้นเอง เช่น ตัว ยักษ์มีการใส่อินทรธนูที่ใหญ่ทั้งสองข้างแต่ตัวลิงไม่มี แต่ตัวลิงจะต้องมีหางซึ่งตัวยักษ์ไม่มี เป็นต้น

ทั้งนี้ ชีรภัทร์ ทองนิ่ม ได้แบ่งประเภทของตัวแสดงโขนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ใ้ ประเภท
ได้แก่

1. ตัวโขนฝ่ายพระ
2. ตัวโขนฝ่ายนาง
3. ตัวโขนฝ่ายยักษ์
4. ตัวโขนฝ่ายลิง

เรณู โกศินานนท์ (2543: 86) กล่าวว่า เครื่องแต่งโขนเป็นศิลปะที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกไปตามลักษณะของตัวโขนได้เป็นอย่างดี เครื่องแต่งตัวโขนที่สำคัญก็คือ เครื่องสวมหัวที่เรียกกันว่า หัวโขน ซึ่งมีลักษณะและสีต่าง ๆ กัน นอกจากเครื่องสวมหัวของยักษ์ และลิงซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวแล้ว เสื้อผ้าอาภรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายก็มีความสำคัญอยู่เป็นอันมาก เข้าใจว่าในครั้งโบราณบรรดาครูบาอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ คงจะได้กำหนดแบบในการแต่งกายของตัวโขนไว้ให้สอดคล้องกับบทบาทและที่ท่า ของตัวโขนนั้น ๆ เช่น เครื่องแต่งกายของตัวยักษ์ ก็เลือกใช้สีและลวดลายให้แลดูดุร้ายน่าสะพรึงกลัว เครื่องแต่งกายตัวพระ ก็เลือกใช้สีและลวดลายก่อให้เกิดความรู้สึกสวยงามอ่อนช้อยน่ารักน่าเอ็นดู เครื่องแต่งกายของลิง ก็ประดิษฐ์ให้รู้สึกเห็นเป็นลูกหลานลูกกลนไปตามสัญชาตญาณของลิง

อมรา กล้าเจริญ (2542: 47) กล่าวว่า การแต่งกายของโขนนั้น จะแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายคือ

1. ฝ่ายยักษ์
2. ฝ่ายลิง

3. มนุษย์และเทวดา (พระ นาง) ซึ่งแต่ละฝ่ายและแต่ละชนิดจะแต่งกายเรียกว่ายืนเครื่อง ทุกตัวแต่จะลดหลั่นความงดงามไปตามฐานะและศักดิ์สิทธิ์ของตัวเองในเรื่อง

จากการศึกษาจากเอกสาร และแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ตัวละครที่ใช้ในการแสดงโขนนี้ สามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 ประเภท คือ ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ซึ่งตัวละครแต่ละประเภทนั้นก็ยังมีลักษณะพิเศษของการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถสังเกตได้จากสี และการนุ่งผ้าที่ไม่เหมือนกัน

ประเภทของหัวโขน

รัตนา มณีสิน (2540: 13-14) กล่าวว่า เนื่องจากโขนเป็นนาฏกรรมสวมหัว จึงจำเป็นต้องรู้จักลักษณะสำคัญบางประการของหัวโขนไว้บ้าง มิฉะนั้นจะดูโขนไม่รู้เรื่องราวใครเป็นใคร โดยรัตนา มณีสินได้แบ่งแยกหัวโขนออกเป็นฝ่ายยักษ์และฝ่ายลิง

ชีรภัทร์ ทองนิ่ม (2555: 40-41) ได้กล่าวว่า หัวโขน เป็นงานประติมากรรมสำคัญที่สุดในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ เพราะว่าเรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่องที่มีตัวละครมาก จึงมีการคิดประดิษฐ์เครื่องแต่งกายต่าง ๆ และที่สำคัญคือหัวโขน ซึ่งเป็นเครื่องสวมศีรษะประกอบด้วยส่วนที่เป็นหน้ากาก และส่วนที่เป็นมงกุฎ หัวโขนจะประกอบด้วยส่วนยอดซึ่งบอกสถานภาพตัวละคร ส่วนสีและลักษณะบนใบหน้าจะบ่งบอกว่าเป็นตัวละครใด โดยชีรภัทร์ ทองนิ่มได้กล่าวโดยสรุปในการแบ่งชนิดและประเภทของหัวโขนไว้ด้วยกัน 4 ชนิดคือ

1. หัวโขนที่เป็นเทพ
2. หัวโขนที่เป็นมนุษย์
3. หัวโขนที่เป็นยักษ์
4. หัวโขนที่เป็นสัตว์

ณรงค์สุข ไพโรพินุลยกิจ (2542: 64-67) กล่าวว่า การแบ่งประเภทหัวโขนนั้น อาศัยเนื้อเรื่องของรามเกียรติ์มาเป็นเกณฑ์พิจารณาประเภทตัวละครดังต่อไปนี้

1. ประเภทพระหรือมนุษย์
2. ประเภทศิรชะยักษ์
3. ประเภทศิรชะลิง

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น หัวโขนนั้นมีความสำคัญอย่างมากในการดูการแสดงโขน เพราะเนื่องจากตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์มีจำนวนค่อนข้างมาก หากผู้ชมได้ศึกษาถึงลักษณะของหัวโขนบ้างก็จะสามารถทำให้แยกแยะตัวละครได้

ภาษานาฏศิลป์

จิตติรัตน์ เกิดหาญ (2552: 125-142) กล่าวว่า “ภาษานาฏศิลป์ หมายถึง ท่าธรรมชาติของมนุษย์ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงละครหรือการแสดงนาฏศิลป์ต่าง ๆ ซึ่งมีดังนี้

1. ภาษาที่แทนคำพูด เช่น ฉันทะ เธอ ที่นี้ ที่โน้น รวมกัน พร้อมกัน ตาย หมดสิ้น ปฏิเสธ เรียก
2. ภาษาที่แสดงถึงอารมณ์ เช่น ทำรัก ทำโกรธ ทำเสียใจ ทำดีใจ ทำอาย ทำคิดถึง
3. ภาษาที่แสดงสื่อความหมาย เช่น ยิ่งใหญ่ ก้าวหน้า ร่มเย็น

อมรา กล้าเจริญ (2535: 108) กล่าวว่า ภาษานาฏศิลป์เสมือนเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาแต่อาศัยส่วนประกอบอวัยวะของร่างกาย แสดงออกมาเป็นท่าทาง เป็นสื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้และถ้าได้มีการแนะนำในการใช้ท่าทางต่าง ๆ ก่อนบ้างพอสมควรแล้ว ยิ่งจะทำให้รู้เรื่องราวความเข้าใจเพิ่ม ความสนุกสนานมากขึ้น พื้นฐานของการใช้ภาษาทำนี่ส่วนมากจะนำมาจากท่าธรรมชาติแต่นำมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้มีความอ่อนช้อยและสวยงาม กิริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นภาษาทำนี่จำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. กิริยาที่ใช้แทนคำพูด เช่น การรับ ปฏิเสธ สั่ง เรียกเข้ามา ฯลฯ
2. เป็นกิริยาอาการหรืออิริยาบถ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน เคารพ ฯลฯ
3. กิริยาที่แสดงถึงอารมณ์ภายใน เช่น ดีใจ เสียใจ เศร้าโศก รัก ฯลฯ

เรณู โกศินานนท์ (2531: 13) กล่าวว่า ภาษานาฏศิลป์ หรือท่าเต้นท่ารำในศิลปการแสดงโขนหรือละคร เท่ากับเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมา แต่อาศัยอวัยวะส่วนอื่นแสดงออกมาเป็นท่าทาง ซึ่งถ้าจะทำให้สามารถเข้าใจและชื่นชมในศิลปทางนาฏศิลป์ได้ดี ต้องมีความเข้าใจในเรื่องท่าทางต่าง ๆ ที่ตัวแสดง ๆ ออกมาได้ จึงจะทำให้เกิดความสนุกสนานและเกิดความสนใจขึ้นโดยกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงออกมาเป็นภาษาดังกล่าว อาจจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ใช้แทนคำพูด เช่น รับ ปฏิเสธ สั่ง เรียก เป็นต้น
2. เป็นกิริยาอาการ เช่น ยืน นั่ง เดิน นอน เคารพ และการกระทำอื่น ๆ
3. แสดงถึงอารมณ์ภายใน เช่น เสียใจ ดีใจ โศกเศร้า รำเริง รัก โกรธ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า ภาษานาฏศิลป์นั้นเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นสำหรับผู้ชมการแสดงโขน หรือละคร ซึ่งผู้แสดงจะใช้ท่าทางต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ชมการแสดง ดังนั้นผู้ที่ชมการแสดงโขน หรือละครนั้นควรที่จะรู้ภาษานาฏศิลป์ไว้บ้างเพื่อให้สามารถดูการแสดงได้อย่างเข้าใจ และเกิดสุนทรีรสในการชมการแสดง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างแบบเรียนเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ระดับชั้นเียร์ 6 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบเรียนตามขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย
3. การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาไทยระดับปานกลางถึงระดับดี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเนื้อหาจากแบบเรียนโขน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน
3. กำหนดหัวข้อโดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนโขน
4. สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6

โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร จำนวน 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มา ความหมาย และเรื่องที่ใช้ในการแสดงโขน

บทที่ 2 ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ของโขนและวิธีการดูโขน

บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของตัวละครในการแสดงโขน

บทที่ 4 เครื่องแต่งกาย และหัวโขน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับความแตกต่างของเครื่องแต่งกายและหัวโขนของตัวละครแต่ละตัว

บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน

มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการแสดงโขน

จากนั้น นำแบบเรียนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจ สอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. สร้างแบบประเมินวัดคุณภาพแบบเรียน แล้วนำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

6. นำแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง โขน สำหรับนักเรียนระดับชั้นเีย ยร์ 6 โรงเรียนนานาชาติ เซนต์แอนดรูว์ส สาทร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมแบบประเมินวัดคุณภาพของแบบเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ ดังนี้

6.1 อาจารย์อิทธิณัฐ ดันติวิทพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

6.2 อาจารย์ตริณภา กมลรัตน์ อาจารย์ใหญ่แผนกภาษาไทย โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

6.3 อาจารย์โสพล มงคลประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนโขน

7. นำแบบเรียนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้อง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มทดลองกับผู้เรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้น นำแบบเรียนมาทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง าว โดยการประมวลผลจากแบบทดสอบท้ายบทเรียนในแต่ละบท และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

8. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล

การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน

ในการวิจัยแบบเรียนนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพ ของแบบเรียน โดยนำแบบเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

ผลการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ สรุปประเด็นสำคัญของการแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

1. ปรับปรุงการแบ่งวรรคตอนคำ และประโยคให้ถูกต้อง
2. ปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. แก้ไขและเพิ่มเติมคำศัพท์ให้เหมาะสมกับผู้เรียน
4. เพิ่มเติมปรับเนื้อหาและรายละเอียดในบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
5. แก้ไขคำถามที่ไม่ชัดเจนในแบบทดสอบให้ชัดเจนขึ้น
6. ปรับปรุงชาร์ตตัวละครให้เป็นแผนภาพความคิด
7. ปรับปรุงแก้ไขลำดับเนื้อหา ก่อน-หลัง ในแบบเรียน
8. แก้ไขการใช้เครื่องหมายวรรคตอน
9. ปรับปรุงรูปแบบการวางรูปภาพในแบบเรียนให้น่าสนใจ
10. ปรับขนาดตัวอักษรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียน

ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ผลการประเมินดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ด้านเนื้อหา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
เนื้อหาน่าสนใจ	2	1	
เนื้อหา มีประโยชน์ต่อผู้เรียน	3		
คำอธิบายถูกต้อง	3		
ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	3		
แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2	1	

จากตาราง 1 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.86

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ ด้านรูปเล่ม

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม	1	2	
ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	2	1	
ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน	2	1	
ภาพที่ใช้ประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	3		

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ ด้านรูปเล่ม โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 0.66

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3		
แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม	2	1	
คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	3		

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.88

กล่าวโดยสรุปว่า ผลจากการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ ส สาทร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.80 สามารถนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 จำนวน 10 คน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อครูใหญ่โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร เพื่อขออนุญาต และชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย
2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาในแบบเรียนจำนวน 5 บท โดยกำหนดใช้ บทละ 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)
3. ผู้วิจัยบันทึกผลคะแนนทดสอบ แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” ทุกบท จำนวน 5 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ครั้ง เมื่อผู้เรียนเรียนจบครบทุกคาบแล้ว โดยกำหนดระยะเวลาทดลอง 6 สัปดาห์
4. ระยะเวลาในการทดลอง

ตาราง 4 ระยะเวลาในการทดลอง

สัปดาห์	วันที่	รายการดำเนินการทดลอง	เวลา
1	3 มีนาคม 2557	บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน	11.20-12.15 น.
	5 มีนาคม 2557		13.50-14.45 น.
	6 มีนาคม 2557	บทที่ 2 ประเภทของโขนและวิธีการดูโขน	14.45-15.40 น.
	7 มีนาคม 2557		8.30-9.25 น.
2	10 มีนาคม 2557	บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน	11.20-12.15 น.
	12 มีนาคม 2557		13.50-14.45 น.
	13 มีนาคม 2557	บทที่ 4 เครื่องแต่งกาย และหัวโขน	14.45-15.40 น.
	14 มีนาคม 2557		8.30-9.25 น.
3	17 มีนาคม 2557	บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	11.20-12.15 น.
	19 มีนาคม 2557		13.50-14.45 น.
	20 มีนาคม 2557	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14.45-15.40 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการทดลองแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์คุณภาพแบบเรียนโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพแบบเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โซน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร จากคะแนนการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังการเรียน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าร้อยละ และใช้สูตรในการหาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียน ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2530: 495 – 496) ดังนี้

สูตรที่ 1

$$E1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

- E1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นผลการทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
- E2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนครบทั้ง 5 บท คิดเป็นร้อยละ
- $\sum X$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
- A คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบท้ายบทเรียน
- N คือ จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สูตรที่ 2

$$E2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

- E2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท
- $\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- B คือ คะแนนเต็มของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
- N คือ จำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการนำแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์ สาทร ที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตารางดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์ สาทร โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 และศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” โดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเรื่อง “โขน” ทั้ง 5 บท โดยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- E1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นผลการทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
- E2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท คิดเป็นร้อยละ
- $\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- $\sum X$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
- A คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบท้ายบทเรียน
- N คือ จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- B คือ คะแนนเต็มของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
- $\bar{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของ แบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนในแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E2)
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิภาพแบบเรียน ภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ ส สาทร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล จากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร บทเรียนที่ 1-5

คนที่	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5
	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10	คะแนนเต็ม 10
1	8	8	9	7	8
2	9	7	9	7	9
3	9	10	8	9	9
4	10	10	10	10	10
5	6	6	7	6	8
6	6	9	9	8	8
7	9	9	10	9	8
8	10	10	9	7	9
9	10	10	9	8	9
10	8	7	8	9	10
$\sum X$	85	86	88	80	88
$\bar{X}$	8.5	8.6	8.8	8.0	8.8
E1	85.00	86.00	88.00	80.00	88.00

ค่าเฉลี่ยของ E1 รวม 5 บท เท่ากับ 85.40

ตาราง 5 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน แต่ละบทของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติ - เซนต์แอนดรูว์ส สาทรคิดเป็นร้อยละ 80.00-88.00 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 85.40 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E1 = 80$) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับต่อไปนี้

บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 85.00
บทที่ 2 ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 86.00
บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.00
บทที่ 4 เครื่องแต่งกายของโขน และประเภทของหัวโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 80.00
บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.00
ค่าเฉลี่ย E1 รวม 5 บท	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 85.40

ประสิทธิภาพข้างต้นแสดงว่าบทเรียนแต่ละบทรวม 5 บท ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E1 = 80$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง ($E2$)

ตาราง 6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพของ $E2$

คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน คะแนนเต็ม 20
1	16
2	19
3	17
4	17
5	17
6	17
7	16
8	20
9	19
10	18
$\sum F$	176
$\bar{X}$	17.60
E2	88.00

ตาราง 6 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลัง การเรียน ด้วยแบบเรียน ภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร คิดเป็นร้อยละ 88.00 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของ $E2$ ที่กำหนดไว้ ที่ 80 แสดงว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

ตาราง 7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ตามเกณฑ์กำหนดที่ 80/80

บทที่	E1	E2
บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน	85.00	
บทที่ 2 ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน	86.00	
บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน	88.00	
บทที่ 4 เครื่องแต่งกายของโขน และประเภทของหัวโขน	80.00	
บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	88.00	
คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบท้ายบทเรียน	85.40	
คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียน		88.00

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ทั้ง 5 บท มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยทั้ง 5 บทเรียน คือ $E1 = 85.40$ และประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ทั้ง 5 บท คือ $E2 = 88.00$ แสดงว่าแบบเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมจากแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” ได้

จากผลการหาค่าประสิทธิภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร ข้างต้น แสดงได้ว่าเป็นแบบเรียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80 สามารถนำไปใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โขน การเรียนการสอนวัฒนธรรมในภาษาต่างประเทศ และการสร้างแบบเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร เพื่อสอนวัฒนธรรมไทย โดยในแบบเรียนได้แบ่ง เนื้อหาออกเป็น 5 บทเกี่ยวกับโขนที่ผู้เรียนควรรู้เพื่อสร้างความรู้เบื้องต้นในการดูโขน เมื่อได้แบบเรียน แบบทดสอบ และแผนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ พร้อมให้คำแนะนำเพื่อนำแบบเรียนไปปรับปรุงแก้ไข ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบเรียนที่ได้รับการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดสอบสอนกับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ในลำดับต่อไปผู้วิจัยนำแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ ส สาทร ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพแบบเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในการสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับผู้เรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร เพื่อสร้างความรู้เบื้องต้นในการดูโขน ทำให้นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 เกิดความเข้าใจเบื้องต้นในการดูโขน อันจะนำไปสู่ความเข้าใจ อันดีและตระหนักในคุณค่าของ ศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย และเมื่อนำแบบเรียนเรื่อง “โขน” มาทำการทดลอง ตามกระบวนการในการหาประสิทธิภาพแบบเรียน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ดังปรากฏ ผลการวิจัยดังนี้

บทที่ 1	ประวัติที่มาของโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 85.00
บทที่ 2	ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 86.00
บทที่ 3	ตัวละครในการแสดงโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.00
บทที่ 4	เครื่องแต่งกาย และหัวโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 80.00
บทที่ 5	เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.00

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าประสิทธิภาพ จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนหรือ E1 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยประสิทธิภาพของบทเรียนหรือ E1 ทั้ง 5 บท อยู่ระหว่าง 80.00-88.00 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 85.40 และค่าประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหรือ E2 เป็น 88.00 สรุปว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ มีประสิทธิภาพ 85.40/88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

แสดงว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ มีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการสอนโขน ซึ่งจะสามารถพัฒนาทักษะในการดูโขนให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงนี้ในโรงเรียนนานาชาติอีกด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ ผลปรากฏว่า ค่าประสิทธิภาพ จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนหรือ E1 มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับร้อยละ 85.40 ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการดูโขน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยสร้างแบบเรียนขึ้น โดยดำเนินกระบวนการของการวิจัย เริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน สอบถามจากครูใหญ่ ไทยโรงเรียน นานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร์ เพื่อทราบถึง ความต้องการของโรงเรียน เริ่มสร้างแบบเรียนและนำแบบเรียนที่สร้างขึ้น นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ พร้อมนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มทดลอง จากนั้นนำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำแบบเรียนที่สมบูรณ์แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล เป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น จึงเป็นผลสืบเนื่องที่ทำให้ได้แบบเรียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพสูงที่สุด และมีค่าเท่ากันได้แก่ บทที่ 3 และบทที่ 5 ในบทเรียนบทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 88.00 ซึ่งในบทเรียนมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของตัวละครของ แต่ละฝ่ายที่ใช้ ในการแสดงโขน โดยในบทเรียนแบ่งตัวละครออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถแยกตัวละครได้ อันส่งผลโดยตรงกับความเข้าใจในการดูโขน ส่วนในบทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 88.00 ในบทเรียนนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรี และดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน ส่งผล ให้เด็กเกิดความเข้าใจอารมณ์ของตัวละคร

บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 86.00 ได้แก่ บทที่ 2 ประเภทของโขนและวิธีการดูโขน ในบทเรียนมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของโขนที่ใช้แสดงและ ภาษาโขนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ภาษาท่าทางในการแสดง เนื่องจากผู้เรียนเห็นความแตกต่างระหว่างการสื่อสารในชีวิตประจำวันกับการสื่อสารในการแสดง ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเห็นความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาโขนเพื่อความเข้าใจในการชมการแสดง

บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 85 ได้แก่ บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน ซึ่งเนื้อหาในบทนี้เป็นเนื้อหาเบื้องต้นที่บอกความเป็นมาของโขน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในภาพรวมของ โขน และบทที่ 4 เครื่องแต่งกายโขนและประเภทของหัวโขนมีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 80.00 ซึ่งมีค่า ประสิทธิภาพน้อย ที่สุดเมื่อเทียบกับบทเรียนทั้ง 5 บท เนื่องจากในบทเรียนดังกล่าวมีรายละเอียด ของชื่อเครื่องแต่งกายซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะมาก จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน กรณีปัญหาดังกล่าว แก้ไขได้โดยการสร้างตารางเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของเครื่องแต่งกายของแต่ละ ประเภท

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียน ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดย ค่าประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบท้ายบท หรือ E1 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.40 และค่าประสิทธิภาพ ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหรือ E2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ 80/80 แสดงว่าแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร มีประสิทธิภาพและ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน ภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม ให้นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 อีกทั้งยังสามารถสร้างความรู้ ด้านวัฒนธรรม ให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับโขนเบื้องต้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เกี่ยวกับศิลปะการแสดงของไทยอื่น ๆ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของผู้เรียน
2. ควรสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” ในภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษโดยพิจารณาเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการและระดับของผู้เรียน เพื่อเป็นการ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษศิริรักษ์ นิตยสุทธิ. (2554). การสร้างแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมจากสำนวนไทย สำหรับ
ผู้เรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะต่างประเทศ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติรัตน์ เกิดหาญ. (2552). นาฏศิลป์ไทย. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- ณัฐวดี สภาพรต. (2553). แบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ.
สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิต อยู่โพธิ์. (2496). โขนภาคต้นว่าด้วยตำนานและทฤษฎี. พระนคร: กรมศิลปากร.
- ธีรภัทร์ ทองนิ่ม. (2555). โขน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์สุข ไพโรพบูลยกิจ. (2542). โขน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. (2514). นิทรรศการหัวโขน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ปัญชลี วาสนสมสิทธิ์. (2544). การใช้วรรณคดีในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อสร้างความเข้าใจ
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา. ใน ภาษาปริทัศน์. (19): 63-74.
- ปรียา อนรรตน์. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ
และสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปุ่นทรี พิชัยจุมพล. (2513). โขน. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พนิดา สุนทรวิภาต. (2533). การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้
ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและความเข้าใจในวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรพร หิรัญภัทร์. (2548, มกราคม-มิถุนายน). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน
ภาษาที่สอง. ใน ภาษาและวัฒนธรรม. 24(1): 82-92.
- เรณู โกศินานนท์. (2543). นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตนา มณีสิน. (2540). สุนทรีเยทางนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. เชียงใหม่:
ศูนย์ไทยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมจิตร วรรณวิไลย. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้วิชา
ภาษาอังกฤษโดยการสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุณีย์ อัดศาสตร์. (2526). *ความเป็นมาแบบเรียนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครูธนบุรี
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). *วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). *นาฏศิลป์ปริทรรศน์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณวิภา วัฒนบุณย์. (2523). *เปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษแบบเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมดาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางใหญ่*. ปรินญานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธา สุภาพ. (2528). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีรัตน์ ดอกสี. (2541). *การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อังการ กัลยาณพงศ์; และคนอื่นๆ. (2549). *ไขนาคาเฉลิมกรุง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศาลาเฉลิมกรุง.
- อัมพร แก้วสุวรรณ. (2531). *วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทย*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอนมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรา กล้าเจริญ. (2542). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2535). *วิธีสอนนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นท์ติ้ง เฮ้าส์.
- อาคม สายาคม. (2525). *รวมงานนิพนธ์ของ นายอาคม สายาคม*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- อารีย์ แวชาญ. (2529). *การเปรียบเทียบการสอนสำนวนภาษาอังกฤษโดยสอดแทรกวัฒนธรรม โดยให้ความหมายสำนวนจากปริบท และโดยสอนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- Brown, H. Douglass. (1981). "Affective Factors in Second Language Learning," in *The Second Language Classroom : Direction for the 1980's*. p.113-129. New York: Oxford University Press.
- Johnston, Majorie G. (1967). *How can Modern Language Teaching Promote International Understanding?*. in *Foreign Language Teaching*. New York: The Macmillan Company.
- Nostrand, Howard Lee. (1966). *Describing and Teaching the Sociocultural Context of a foreign Language and Literature*. In *Trends in Language Teaching*. Valdman, Albert. pp. 1-26. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/491

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๗ มกราคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์อิทธิรัฐ ดันติวิทพงศ์

เนื่องด้วย นางสาวชนิตา หอวัฒนพิบูลย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ สาทร” โดยมี อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ สาทร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนิตา หอวัฒนพิบูลย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 080-459-0519

ที่ ศธ 0519.12/4551

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ ตุลาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ตรีณภา กมลรัตน์

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา หอวัฒนพิบูลย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทย เชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้น เอียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ สาทร” โดยมี อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนิดา หอวัฒนพิบูลย์ และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 08-0459-0519

ที่ ศธ 0519.12/๖3๙๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี

เนื่องด้วย นางสาวชนิดา หอวัฒนพิบูลย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ สาทร์” โดยมี อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์โสฬส มงคลประเสริฐ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียน ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ สาทร์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนิดา หอวัฒนพิบูลย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 080-459-0519

MOE 0519.12/4577

Graduate School
Srinakharinwirot University
114 Sukhumvit 23, BANGKOK 10110

October 28, 2013

Subject Field data collection

To Khun Karen Pennock

Head of St. Andrews International Schools Sathorn

CC Kru Trinapa Kamolrat

Head of Thai Department

Dear Khun Karen and Kru Trinapa,

As Ms. Chanida Hovattanaphibul, the student of Master of Arts (Teaching Thai as a Foreign Language), Srinakharinwirot University, has passed her Master's Project proposal entitled "Thai textbook on 'Khon' for teaching Thai culture to year six students at St. Andrews International Schools Sathorn" under the advisory of Mr. Pattaya Jitmetta.

In order to fulfill her program requirement, we would like to ask your kind permission to her to collect empirical data at your institute from January - March 2014. The subjects of the enquiry involve 13 students in year six who are learning Thai.

Your kind permission to Ms. Chanida is highly appreciated.

Yours Sincerely,

(Assoc. Prof. Dr. Somchai Santiwatanakul)

Dean of Graduate School
Srinakharinwirot University

Graduate School
Srinakharinwirot University
Tel. 02-649-5000 ext. 15618

ภาคผนวก ข

- แบบประเมินคุณภาพแบบเรียน
- แบบประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบประเมินคุณภาพ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”

สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก
- 0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาน่าสนใจ			
1.2 เนื้อหา มีประโยชน์ต่อผู้เรียน			
1.4 คำอธิบายถูกต้อง			
1.5 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน			
1.6 แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			
2. ด้านรูปแบบ			
2.1 การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม			
2.2 ขนาดรูปแบบมีความเหมาะสม			
2.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน			
2.4 ภาพประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา			
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			
3.2 แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม			
3.3 คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินคุณภาพ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”

สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

-1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาน่าสนใจ	✓		
1.2 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน	✓		
1.4 คำอธิบายถูกต้อง	✓		
1.5 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓		
1.6 แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
2. ด้านรูปเล่ม			
2.1 การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม		✓	
2.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม		✓	

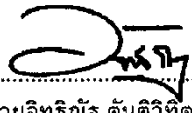
2.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน		✓	
2.4 ภาพประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	✓		
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
3.2 แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม	✓		
3.3 คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	✓		

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากหัวข้อ “แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม” นอกจากคุณค่าของเนื้อหาที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยแล้ว อยากให้นิสิตตรวจสอบเรื่องของการใช้รูปแบบของตัวอักษร (font) ว่าเหมาะสมหรือไม่ทั้งกับกลุ่มเป้าหมายและเรื่องของลักษณะพิเศษของรูปแบบตัวอักษร นิสิตลองดูรูปแบบตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ง่ายกว่านี้ และหากเลือกได้เหมาะสมยังเป็นการส่งเสริมการเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องไปในอีกทางหนึ่งด้วย นิสิตสามารถใช้รูปแบบตัวอักษรที่ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) ได้จัดทำขึ้นหรือจะใช้รูปแบบตัวอักษรจากแหล่งอื่น (ตรวจสอบเรื่องลิขสิทธิ์ด้วย) แต่มีความเหมาะสมกับงานของนิสิตเอง

นอกจากนั้นเรื่องการออกแบบปกหนังสือ ควรออกแบบให้มีความน่าสนใจกว่านี้ เพราะปกหนังสือก็เปรียบเสมือนหน้าตาของมนุษย์เรา คนทุกคนชอบความงามหากนิสิตสามารถออกแบบปกให้มีความสวยงามและน่าสนใจได้แล้ว โอกาสที่ผู้เรียนจะหยิบจับขึ้นมาอ่านก็มีมากขึ้น

การใช้หลักภาษาไทยในส่วนของแบบทดสอบ มีหลายข้อคำถามที่ลงท้ายด้วยเครื่องหมาย “ปรกติ (?)” แต่ก็มีหลายคำถามที่ไม่มีเครื่องหมายปรกติ ดังนั้นขอให้นิสิตตรวจสอบหลักการใช้เครื่องหมาย “ปรกติ”

ลงชื่อ..........ผู้ประเมิน
(นายอิทธิกร ดันติวิทพงศ์)
วันที่ 1 / มีนาคม / 2557

แบบประเมินคุณภาพ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก
- 0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาน่าสนใจ		✓	
1.2 เนื้อหา มีประโยชน์ต่อผู้เรียน	✓		
1.4 คำอธิบายถูกต้อง	✓		
1.5 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓		
1.6 แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓	
2. ด้านรูปเล่ม			

2.1 การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม		✓	
2.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	✓		
2.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน	✓		
2.4 ภาพประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	✓		
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
3.2 แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม		✓	
3.3 คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	✓		

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินคุณภาพ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน”
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก
- 0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาน่าสนใจ	/		
1.2 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน	/		
1.4 คำอธิบายถูกต้อง	/		
1.5 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	/		
1.6 แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	/		
2. ด้านรูปแบบ	/		

2.1 การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม	/		
2.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	/		
2.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน	/		
2.4 ภาพประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	/		
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	/		
3.2 แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม	/		
3.3 คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	/		

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่ 12 / 11 / 57

ภาคผนวก ค

- **แผนจัดการเรียนรู้**
- **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ประวัติที่มาของโขน

วิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)

1. สาระสำคัญ

โขน เป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ชั้นสูงของไทย ซึ่งในการแสดงผู้แสดงจะไม่พูดหรือร้องเองแต่จะมีคนพากย์หรือร้องให้ เนื่องจากผู้แสดงจะต้องสวมหน้ากากในการแสดงหรือที่เรียกว่า “หัวโขน” โดยเรื่องที่นิยมนำมาแสดงโขนมากที่สุด คือ เรื่องรามเกียรติ์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของศิลปะการแสดง “โขน” ได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความเป็นมาของท่าทางที่ใช้ประกอบการแสดง “โขน” ได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกเรื่องที่ใช้ในการแสดง “โขน” ได้

3. เนื้อหาสาระ

ประวัติที่มาของโขน

- โขน คือ อะไร
- โขนมีความเป็นมาอย่างไร
- โขนแสดงเรื่องอะไร

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูบัตรคำ “โขน”
- จากนั้นครูถาม – นักเรียนตอบ โขน คือ อะไร

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1:

- ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดจากคำที่นักเรียนได้เห็นบนกระดาน โดยครูให้คำใบ้ว่า “โขน” เป็นการแสดงชนิดหนึ่ง
- นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดง “โขน”

กิจกรรมที่ 2:

- ครูให้นักเรียนดูภาพการแสดง “โขน”
- ครูอธิบายความหมายของศิลปะการแสดง “โขน” โดยย่อ
- นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำยากท้ายบท และเรียนรู้ความหมาย
- นักเรียนอ่านบทอ่านพร้อมกัน
- เมื่อนักเรียนอ่านจบในแต่ละหัวข้อ ครูตั้งคำถามและสุ่มเลือกนักเรียนตอบคำถาม

กิจกรรมที่ 3:

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
- แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามกลุ่มละ 3 ข้อ
- ทั้งสองกลุ่ม สลับกันถามและตอบคำถาม

ขั้นสรุป

- ทบทวนความหมายของคำศัพท์โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ครูจับสลาก คำศัพท์ กลุ่มใดตอบได้ถูกต้องได้ คำละ 1 คะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดชนะ
- นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ในบทที่ 1
- นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
- เฉลยแบบทดสอบและทบทวน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6

โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

- 2.บัตรคำ “โขน”
- 3.บัตรภาพ การแสดงโขน
- 4.แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ประเภทของโซนและวิธีการดูโซน

วิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)

1. สาระสำคัญ

โซนมีหลายประเภทแต่โซนที่ได้รับความนิยม คือ โซนจากซึ่งเป็นโซนที่มีการประดับตกแต่งจากตามท้องเรื่อง ในการดูโซนผู้แสดงควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาโซนเพื่อที่จะเข้าใจลักษณะและทำทางที่ผู้แสดงต้องการที่จะสื่อสาร

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกประเภทของโซนได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของภาษาทำทางของโซนที่ได้ดูได้

3. เนื้อหาสาระ

ประเภทของโซนและวิธีการดูโซน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนดูภาพโซนทั้ง 5 ประเภท จากนั้นครูให้นักเรียนสนทนากันในกลุ่มถึงความแตกต่างของโซนจากภาพที่นักเรียนได้ดู และนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นจากภาพที่ได้ดู

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1:

- ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าภาพแต่ละเป็นประเภทของการแสดงโซนโดยย่อ
- ครูให้นักเรียนดูภาพ และให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของโซนแต่ละประเภทจากภาพที่ครูให้ดู (นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น)
- นักเรียนอ่านคำศัพท์ท้ายบท
- นักเรียนร่วมกันอ่านบทอ่านในส่วนของแต่ละประเภทของโซน
- เมื่อนักเรียนอ่านจบ ครูตั้งคำถามและนักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

กิจกรรมที่ 2:

- ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าในการแสดงโซนนั้นมีท่าทางการแสดงเป็นองค์ประกอบหลัก ดังนั้นผู้ที่ชมการแสดงโซนนั้นควรมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับภาษาโซนเพื่อความเข้าใจในการชมการแสดง

- ครูให้นักเรียนดูภาพและให้นักเรียนช่วยกันทายว่าภาพดังกล่าวแสดงท่าทางอะไร
- จากนั้นนักเรียนอ่านบทอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านจบครูตั้งคำถามและนักเรียนช่วยกันตอบ

กิจกรรมที่ 3:

- ครูให้นักเรียนจับสลากภาพภาษานาฏศิลป์
- เมื่อนักเรียนจับได้ภาพใด ให้บอกความหมายของภาพดังกล่าว
ขั้นสรุป
- ทบทวนความหมายของคำศัพท์
- นักเรียน และครูช่วยกันสรุปความรู้ในบทที่ 2
- นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
- เฉลยแบบทดสอบและทบทวน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6
โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร
2. รูปภาพในแบบเรียน
3. สลากรูปภาพภาษานาฏศิลป์
4. แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในการแสดงโขน

วิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)

1. สาระสำคัญ

ในการแสดงโขน เรื่องที่นิยมเล่นมากที่สุด คือ เรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งในเนื้อ เรื่องนั้นมีตัวละครหลายตัวหลายประเภท ในการดูโขนให้เข้าใจผู้เรียนควรแยกแยะตัวละครออกว่าใครอยู่ฝ่ายใด จึงจะสามารถดูโขนได้อย่างเข้าใจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกประเภทของตัวละครได้

3. เนื้อหาสาระ

ตัวละครในการแสดงโขน

- พระ
- นาง
- ยักษ์
- ลิง

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูเตรียมภาพตัวละครที่สำคัญจากเรื่องรามเกียรติ์ และให้นักเรียนช่วยกันนำภาพตัวละครเหล่านั้นติดขึ้นบนกระดาน จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนว่าตัวละครปะปนกันไปหมดทำให้ไม่รู้ว่าใครอยู่ฝ่ายไหน

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1:

- นักเรียนร่วมกันอ่านบทอ่าน ตัวละครในการแสดงโขนพร้อมกัน
- นักเรียนอ่านคำศัพท์ท้ายบท
- ครูตั้งคำถามเมื่อนักเรียนอ่านจบ

กิจกรรมที่ 2:

- ครูให้นักเรียนช่วยกันออกมาจัดเรียงฝ่ายตัวละครเป็นแผนภาพความคิดบนกระดาน
- ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อตัวละครแต่ละตัวในแต่ละฝ่าย

กิจกรรมที่ 3:

- ครูให้นักเรียนจับคู่ ได้ 5 คู่
- จากนั้นครูให้นักเรียนจับสลากตัวละคร และนำรูปที่ครูเตรียมไว้ให้ติดลงกระดาษ A4 พร้อมเขียนคำบรรยายลักษณะของตัวละครดังกล่าว
- จากนั้นนักเรียนแต่ละคู่นำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน เพื่อช่วยกันสรุปลักษณะตัวละครหลักสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์

ขั้นสรุป

- ทบทวนความหมายของคำศัพท์
- นักเรียน และครูช่วยกันสรุปความรู้ในบทที่ 3
- นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
- เฉลยแบบทดสอบและทบทวน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร
2. รูปภาพในแบบเรียน
3. สลากรูปภาพตัวละครหลักในเรื่องรามเกียรติ์
4. แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง เครื่องแต่งกายของโขน และประเภทของหัวโขน

วิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)

1. สาระสำคัญ

ในการแสดงโขน เครื่องแต่งกายโขนและหัวโขนเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้ชมการแสดงโขนควรรู้ เนื่องจากเครื่องแต่งกายและหัวโขนของตัวละครแต่ละตัว จะช่วยให้ผู้ชมสามารถแยกแยะประเภทของตัวแสดง รวมถึงสถานะของตัวละครนั้น ๆ อีกด้วย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะประเภทหัวโขนของตัวละครได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะประเภทเครื่องแต่งกายของตัวละครได้

3. เนื้อหาสาระ

เครื่องแต่งกายโขน

- พระ
- นาง
- ยักษ์
- ลิง

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียน โดยการตั้งคำถามว่าถ้านักเรียนดูการแสดงโขน นักเรียนจะสามารถแยกแยะตัวละครว่าใครเป็นใคร หรืออยู่ฝ่ายไหนได้อย่างไร และนักเรียนช่วยกันตอบและแสดงความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนคำตอบของตนเอง

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1:

- ครูให้นักเรียนดูภาพเครื่องแต่งกายโขนทั้ง 4 ประเภท
- นักเรียนอ่านคำศัพท์ท้ายบท
- ครูตั้งคำถามเมื่อนักเรียนอ่านจบ

กิจกรรมที่ 2:

- ครูให้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม หาความแตกต่างของเครื่องแต่งกาย (ลิง – ยักษ์ และตัวพระ – ตัวนาง)
- ครูแจกภาพเครื่องแต่งกายโขนขนาด A3 ให้นักเรียน
- นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้ไม้จิกสี ช่วยกันหาและวงกลมล้อมรอบจุดที่มีความแตกต่าง
- ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปความแตกต่างของเครื่องแต่งกายของตัวละครแต่ละประเภท

กิจกรรมที่ 3:

- ครูนำภาพศีรษะโขนแต่ละประเภทติดไว้บนกระดาน
- ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกประเภทของหัวโขน
- นักเรียนอ่านบทอ่านประเภทของหัวโขน
- ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ

กิจกรรมที่ 4:

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
- จากนั้นครูนำภาพเครื่องแต่งกาย และภาพหัวโขนทั้ง 4 ประเภท 2 ชุด
- จากนั้นให้นักเรียนจับคู่เครื่องแต่งกาย และหัวโขนให้ถูกต้อง โดยกลุ่มใดเสร็จก่อนชนะ

กิจกรรมที่ 5:

- ครูนำภาพเครื่องแต่งกายและภาพหัวโขนติดขึ้นบนกระดาน
- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน
- ครูอธิบายกติกาการเล่นเกมที่ให้นักเรียนฟัง (ครูจะบอกชื่อเครื่องแต่งกาย หรือชื่อหัวโขนแต่ละประเภท ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะส่งตัวแทนออกมา 1 คนมาแข่งกัน เมื่อนักเรียนได้ยินคำจากคุณครูให้นักเรียนนำมือไปแตะไว้ที่ภาพดังกล่าว นักเรียนคนไทยแปะรูปได้ก่อนจะได้คะแนนไป และ กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ)

ขั้นสรุป

- ทบทวนความหมายของคำศัพท์
- นักเรียน และครูช่วยกันสรุปความรู้ในบทที่ 4
- นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
- เฉลยแบบทดสอบและทบทวน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 6
โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

2. รูปภาพในแบบเรียน
3. บัตรภาพเครื่องแต่งกายโขน และบัตรภาพหัวโขน
4. แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

วิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 คาบ (คาบละ 55 นาที)

1. สาระสำคัญ

ดนตรีเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในการแสดงโขน ที่จะทำให้ผู้ชมสามารถสื่ออารมณ์ไปถึงผู้ชมการแสดง ไม่ว่าจะเป็นเพลงที่ใช้แสดงอารมณ์ เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์เสียใจ หรือแม้กระทั่งดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงอากัปกิริยาต่าง ๆ เช่น การเดิน การเหาะ เป็นต้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรู้ประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

3. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง “เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง”

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูเปิดตัวอย่างการเปิดการแสดงโขนในตอนต้นให้นักเรียนดู จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับดนตรีที่เล่นตอนเริ่มการแสดง

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1:

- ครูตั้งคำถาม ว่านักเรียนทราบหรือไม่ว่า เหตุใดจึงมีการบรรเลงดนตรีก่อนเริ่มการแสดง และนักเรียนช่วยกันตอบ และให้เหตุผลสนับสนุนคำตอบ
- นักเรียนอ่านบทอ่าน “เพลงโหมโรง”
- ครูตั้งคำถามจากบทอ่านที่นักเรียนได้อ่าน

กิจกรรมที่ 2:

- ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า เครื่องดนตรีไทยนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องดนตรีประเภท ดีด สี ตี และเป่า ซึ่งในวงปี่พาทย์เครื่องห้านี้ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี 2 ประเภท คือ สี และเป่า
- นักเรียนอ่านบทอ่านดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการแสดงโขน
- ครูถาม และนักเรียนช่วยกันตอบคำถามจากบทอ่าน

กิจกรรมที่ 3:

- ครูแสดงบัตรภาพเครื่องดนตรีให้นักเรียนดู และให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อเครื่องดนตรีแต่ละประเภท
- ครูนำบัตรภาพเครื่องดนตรีแต่ละชนิดติดขึ้นบนกระดาน และเปิดเสียงของเครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฟัง จนครบทุกชิ้น
- ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เล่นเกม โดยครูอธิบายกติกาการเล่นให้นักเรียนฟัง (นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาครั้งละ 1 คน จากนั้นครูวางภาพเครื่องดนตรีไว้บนโต๊ะตรงกลางระหว่าง 2 กลุ่ม โดยครูสุ่มเลือกเปิดคลิปเสียงเครื่องดนตรี เมื่อนักเรียนได้ยินคลิปเสียงดังกล่าวจะต้องออกมาทายภาพเครื่องดนตรีชนิดนั้น และชูขึ้น หากนักเรียนที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มคนใดสามารถทายภาพได้ก่อนและตรงกับคลิปเสียงเครื่องดนตรีจะได้คะแนน กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ ครูและเพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันเฉลย)

ขั้นสรุป

- นักเรียน และครูช่วยกันสรุปความรู้ในบทที่ 5
- นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
- เฉลยแบบทดสอบและทบทวน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6
- โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

2. รูปภาพในแบบเรียน
3. บัตรภาพเครื่องดนตรีวงปี่พาทย์เครื่องห้า
4. แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผล

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำสั่ง : จงวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. โขนเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยใด

- ก. อยุธยา
- ข. สุโขทัย
- ค. ธนบุรี
- ง. รัตนโกสินทร์

2. เรื่องใดต่อไปนี้นิยมนำมาแสดงโขน

- ก. อิเหนา
- ข. อุนรุท
- ค. รามเกียรติ์
- ง. สมุทรโฆษคำฉันท์

3. หน้ากากที่ผู้แสดงใช้สวมใส่ขณะแสดงเรียกว่าอะไร

- ก. หมวก
- ข. มงกุฎ
- ค. หน้ากาก
- ง. หัวโขน

4. คำอ่านในข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – เกียน
- ข. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – เกียด
- ค. รามเกียรติ์ อ่านว่า รา – มะ – เกียน
- ง. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – มะ – เกียน

5. โขนแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท

- ก. 3 ประเภท
- ข. 4 ประเภท
- ค. 5 ประเภท
- ง. 6 ประเภท

6. โขนมีลักษณะการแสดงที่คล้ายกับละครประเภทใด

- ก. ละครเวที
- ข. ละครใบ้
- ค. ละครรำ
- ง. ละครนอก

7. โขนชนิดใดที่ปัจจุบันนิยมนำมาแสดงและสามารถหาดูได้ทั่วไป

- ก. โขนฉาก
- ข. โขนโรงใน
- ค. โขนนั่งราว
- ง. โขนกลางแปลง

8. ข้อใดต่อไปนี้อธิบายความหมายของ “ภาษาโขน” ได้ถูกต้อง

- ก. ภาษาที่ใช้ในการแสดงต่าง ๆ
- ข. ภาษาท่าทางที่คนใช้สื่อสารกัน
- ค. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารประจำวัน
- ง. ภาษาท่าทางเฉพาะที่ใช้ในการแสดงโขน

9. ตัวละครที่ใช้ในการแสดงโขนแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท

- ก. 2 ประเภท
- ข. 3 ประเภท
- ค. 4 ประเภท
- ง. 5 ประเภท

10. ข้อใดต่อไปนี้มีสัมพันธกัน “พระราม”

- ก. ลอยน้ำไปกับผอบ
- ข. พระขรรค์เป็นอาวุธคู่กาย
- ค. มีความรู้ด้านโหราศาสตร์
- ง. พระนารายณ์อวตารลงมา

11. เหตุใดนางสีดาจึงถูกใส่ผอบลอยน้ำไป

- ก. เพราะ นางสีดาเกิดมามีร่างกายพิการ
- ข. เพราะ นางสีดาต้องการออกจากเมือง
- ค. เพราะ พิเภกทำนายว่านางเป็นกาลกิณีต่อบ้านเมือง
- ง. เพราะ นางสีดามีความงามที่เป็นอันตรายต่อบ้านเมือง

12. เหตุใดพิเภกจึงเปลี่ยนใจไปอยู่ฝ่ายพระราม

- ก. เพราะ พระรามขอให้พิเภกมาอยู่ด้วยกัน
- ข. เพราะ พิเภกเบื่อ และอยากออกไปดูโลกภายนอก
- ค. เพราะ พิเภกทำนายเหตุการณ์บ้านเมืองผิดพลาด
- ง. เพราะพิเภกทูลเตือนทศกัณฐ์ตอนที่ลักพานางสีดามาจึงทำให้ทศกัณฐ์โกรธ

13.ตัวละครใดที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องสวมหัวโขนระหว่างการแสดงโขน

- ก. ตัวลิง
- ข. ตัวยักษ์
- ค. ตัวตลก
- ง. มนุษย์ และเทวดา

14.ภาพดังกล่าวเป็นศีรษะของตัวละครตัวใด

- ก. พระ
- ข. นาง
- ค. ยักษ์
- ง. ลิง

15.ภาพดังกล่าวเป็นเครื่องประดับของตัวละครใด

- ก. พระ
- ข. นาง
- ค. ยักษ์
- ง. ลิง

16.ภาพดังกล่าวเป็นเครื่องประดับของตัวละครใด

- ก. พระ
- ข. นาง
- ค. ยักษ์
- ง. ลิง

17.เหตุใดจึงต้องมีการบรรเลง “เพลงโหมโรง”

- ก. เพื่อเล่นให้ชาวบ้านละแวกนั้นฟัง
- ข. เพื่อเป็นการซ้อมรอบสุดท้ายก่อนการแสดงจริง
- ค. เพื่อประกาศให้ผู้ชมการแสดงเข้ามาชมการแสดง
- ง. เพื่อเป็นการตรวจสอบเครื่องดนตรีก่อนการเล่นจริง

18.ข้อใดกล่าวถึง “วงปีพาทย์เครื่องห้า” ได้ถูกต้อง

- ก. ระนาดเอก ตะโพน ฉิ่ง ปี่ใน
- ข. ระนาดเอก กลองยาว ฉิ่ง ปี่ใน
- ค. กลองทัด ปี่นอก ระนาดเอก ฉิ่ง ตะโพน
- ง. ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ช้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด ปี่ใน ฉิ่ง

19.เพลงโหมโรงใช้บรรเลงเมื่อใด

- ก. เมื่อใดก็ได้
- ข. ระหว่างการแสดง
- ค. ก่อนเริ่มการแสดง
- ง. ตอนจบของการแสดง

20.ดนตรีมีความสำคัญต่อการแสดงโขนอย่างไร

- ก. ใช้ประกอบฉากปฏิกิริยา และอารมณ์ของตัวละคร
- ข. ใช้เล่นเพื่อให้การแสดงนั้นดูไม่เจียบจนเกินไป
- ค. ใช้เล่นเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศของผู้ชมการแสดง
- ง. ใช้เล่นเพื่อฆ่าเวลา รอนักแสดงพร้อมที่จะแสดง

ภาคผนวก ง

บัญชีตาราง

บัญชีตาราง

- ตาราง 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ด้านเนื้อหา
- ตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ด้านรูปเล่ม
- ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตาราง 4 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- ตาราง 5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนของแบบเรียน
ภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “โชน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียน
นานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร บทเรียนที่ 1-5
- ตาราง 6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียน ภาษาไทย
เชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โชน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์
แอนดรูวส์ สาทร ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพของ E2
- ตาราง 7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โชน” สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ตามเกณฑ์
กำหนดที่ 80/80

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ด้านเนื้อหา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
เนื้อหาที่น่าสนใจ	2	1	
เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน	3		
คำอธิบายถูกต้อง	3		
ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	3		
แบบฝึกหัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2	1	

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ด้านรูปเล่ม

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
การออกแบบหน้าปกเหมาะสม สวยงาม	1	2	
ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	2	1	
ลักษณะตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน	2	1	
ภาพที่ใช้ประกอบเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	3		

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์ สาทรด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3		
แบบทดสอบมีความยากง่ายที่เหมาะสม	2	1	
คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	3		

ตาราง 4 ระยะเวลาในการทดลอง

สัปดาห์	วันที่	รายการดำเนินการทดลอง	เวลา
1	3 มีนาคม 2557	บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน	11.20-12.15
	5 มีนาคม 2557		13.50-14.45
	6 มีนาคม 2557	บทที่ 2 ประเภทของโขนและวิธีการดูโขน	14.45-15.40
	7 มีนาคม 2557		8.30-9.25
2	10 มีนาคม 2557	บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน	11.20-12.15
	12 มีนาคม 2557		13.50-14.45
	13 มีนาคม 2557	บทที่ 4 เครื่องแต่งกาย และหัวโขน	14.45-15.40
	14 มีนาคม 2557		8.30-9.25
3	17 มีนาคม 2557	บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	11.20-12.15 น.
	19 มีนาคม 2557		13.50-14.45 น.
	20 มีนาคม 2557	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14.45-15.40 น.

ตาราง 5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนของแบบเรียนภาษาไทย
เชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์
สาทร บทเรียนที่ 1-5

คนที่	บทที่ 1 คะแนนเต็ม	บทที่ 2 คะแนนเต็ม	บทที่ 3 คะแนนเต็ม	บทที่ 4 คะแนนเต็ม	บทที่ 5 คะแนนเต็ม
	10	10	10	10	10
1	8	8	9	7	8
2	9	7	9	7	9
3	9	10	8	9	9
4	10	10	10	10	10
5	6	6	7	6	8
6	6	9	9	8	8
7	9	9	10	9	8
8	10	10	9	7	9
9	10	10	9	8	9
10	8	7	8	9	10
$\sum X$	85	86	88	80	88
$\bar{X}$	8.5	8.6	8.8	8.0	8.8
E1	85.00	86.00	88.00	80.00	88.00

ค่าเฉลี่ยของ E1 รวม 5 บท เท่ากับ 85.40

ตาราง 6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิง
วัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์
สาทร ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพของ E2

คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน คะแนนเต็ม 20
1	16
2	19
3	17
4	17
5	17
6	17
7	16
8	20
9	19
10	18
$\sum F$	176
$\bar{X}$	17.60
E2	88.00

ตาราง 7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “โขน” สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร ตามเกณฑ์กำหนดที่ 80/80

บทที่	E1	E2
บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน	85.00	
บทที่ 2 ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน	86.00	
บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน	88.00	
บทที่ 4 เครื่องแต่งกายของโขน และประเภทของหัวโขน	80.00	
บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	88.00	
คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบท้ายบทเรียน	85.40	
คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียน		88.00

ภาคผนวก จ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม
เรื่อง “โซน”
สำหรับนักเรียนระดับชั้นเียร์ 6
โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

โขน

สำหรับนักเรียนไทยระดับชั้นเียร์ 6
โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สาทร

คำนำ

โขน เป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีการตื่นตัวให้ร่วมกันอนุรักษ์ศิลปะล้ำค่าชั้นสูงนี้ไว้ โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดการแสดงโขนขึ้นเป็นประจำทุกปี จากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ ส. สาทร เกี่ยวกับศิลปะการแสดงโขน ทำให้ทราบว่าแม้นักเรียนจะรู้จักการแสดงดังกล่าว แต่ยังไม่มีความรู้ในการชมการแสดงโขนได้อย่างเข้าใจ

ผู้วิจัยจึงสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง โขน ขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนไทยระดับชั้นเียร์ 6 โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ ส. สาทร ได้ใช้เป็นแบบเรียนภาษาไทย เชิงวัฒนธรรม และใช้เป็นแหล่งค้นคว้าความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับโขน ซึ่งแบบเรียนมี 5 บท ดังนี้

- บทที่ 1 ประวัติที่มาของโขน
- บทที่ 2 ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน
- บทที่ 3 ตัวละครในการแสดงโขน
- บทที่ 4 เครื่องแต่งกาย และหัวโขน
- บทที่ 5 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน

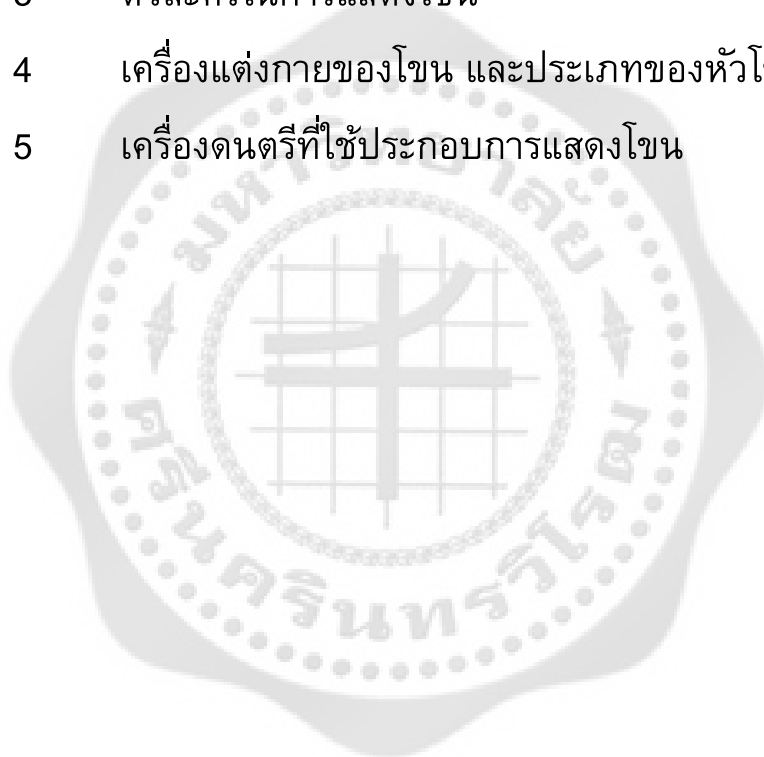
บทเรียนแต่ละบทเรียนจะประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นทั้งบทอ่าน และแบบทดสอบท้ายบทเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน

ทั้งนี้แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง โขน ฉบับนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในศิลปะการแสดงโขน และยังเป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนาแบบเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติในด้านอื่น ๆ ต่อไป

ชนิดา หอวัฒนพิบูลย์
ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
บทที่ 1	ประวัติที่มาของโขน	77
บทที่ 2	ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน	84
บทที่ 3	ตัวละครในการแสดงโขน	93
บทที่ 4	เครื่องแต่งกายของโขน และประเภทของหัวโขน	102
บทที่ 5	เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน	113

บทที่ 1

ประวัติที่มาของโขน

โขน คืออะไร

โขนมีความเป็นมาอย่างไร

โขนแสดงเรื่องอะไร

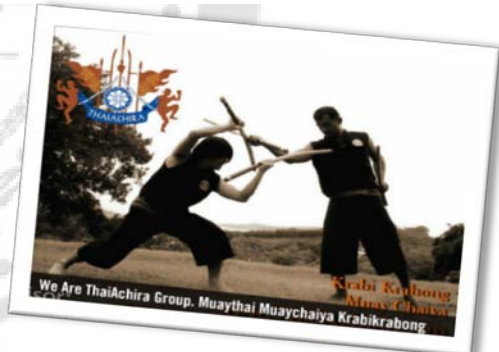

โขน คืออะไร

โขนเป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ชั้นสูงอย่างหนึ่งของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เป็นการแสดงที่มีความเป็นศิลปะเฉพาะทาง กล่าวคือตัวผู้แสดงไม่พูดหรือร้องเอง แต่จะมีคน คอยพูดแทน หรือร้องแทน ซึ่งเรียกว่า “คนพากย์” เนื่องจาก **ผู้แสดงจะต้องสวมหน้ากาก** ในการแสดง หรือที่เรียกว่า “หัวโขน” ยกเว้นตัวละครที่เป็นมนุษย์หรือเทวดา ที่ไม่ต้องสวมหัวโขนในการแสดงผู้แสดงจะเดิน ร่ายรำไปตามจังหวะ และแสดงท่าทางไปตามบทพูด

โขนมีความเป็นมาอย่างไร

โขนได้รับอิทธิพลจากการแบ่งฝ่ายตัวละครและการแต่งกายมาจากชกนาटकิกดำบรรพ์ซึ่งเป็นการทำพิธีกรรมในตำนานเรื่องพระนารายณ์ตอนกวนน้ำอมฤตที่ประกอบด้วยฝ่ายอสูร และฝ่ายเทวดา วานร ซึ่งเป็นการเล่นอย่างหนึ่งของไทย มีมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยให้อสูรชักหัว และเทวดาชักหาง และได้รับอิทธิพลจากการแสดง ท่าทางในการต่อสู้ มาจาก “กระบี่กระบอง” ซึ่งเป็นศิลปะการต่อสู้อย่างหนึ่งของไทย

นอกจากท่าทางการต่อสู้แล้ว โขน ยังได้รับอิทธิพลในการเต้น การพากย์ มาจากการแสดง “หนังใหญ่” ซึ่งการแสดงหนังใหญ่นี้ เป็นการแสดงรื่นเริงโดยผู้แสดงจะทำการเชิดหนังและเดินไปตามจังหวะดนตรีโดยจะมีคนพากย์ให้ระหว่างการเต้น

โขนแสดงเรื่องอะไร

การแสดงโขนในสมัยโบราณมีเรื่องที่ใช้แสดงโขนด้วยกันทั้งหมด 3 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา อุณรุท และรามเกียรติ์ แต่เรื่องที่ได้รับความนิยมนำมาแสดงมากที่สุดคือ “เรื่องรามเกียรติ์”

เรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระราม ซึ่งเป็นปางหนึ่งของพระนารายณ์อวตาร โดยเนื้อเรื่อง ในรามเกียรติ์นั้น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสงครามระหว่าง **พระราม** เจ้าเมือง อโยธยา และ **ทศกัณฐ์** เจ้าเมือง ลงกาพญาฝ่ายยักษ์ สาเหตุของการเกิดสงครามระหว่าง พระรามกับทศกัณฐ์ เกิดจากทศกัณฐ์ไปลักพาตัวมเหสีของพระราม ชื่อ **นางสีดา** มาไว้ที่สวนขวัญ ณ กรุงลงกา เพื่อจะนำมาเป็นชายาของตน พระรามและ **หนุมาน** ซึ่งเป็นทหารเอกของพระราม จึงได้ออกติดตามและเป็นที่มาของการเกิดศึกสงคราม ระหว่างทศกัณฐ์ซึ่งมีไพร่พลเป็นยักษ์ กับพระรามซึ่งมีไพร่พลเป็นลิง

คำศัพท์น่ารู้

รามเกียรติ์ (ราม-มะ-เกียน)	ความหมาย ชื่อวรรณคดีเรื่องหนึ่ง ว่าด้วย พระรามทำศึกกับทศกัณฐ์
คนพากย์	ความหมาย คนที่ทำหน้าที่พูดแทน หรือร้อง แทนผู้แสดง
หัวโขน	ความหมาย รูปหัวลิง หรือยักษ์ กษัตริย์ใช้สวมเวลา เล่นโขน
อิทธิพล (อิต-ทิ-พน)	ความหมาย อำนาจที่สามารถ บังดาลให้ผู้อื่น ต้องคล้อยตามหรือทำตาม
กระบี่กระบอง	ความหมาย การละเล่นชนิดหนึ่งของไทย ต่อสู้ กันด้วยกระบี่กระบอง
หนังใหญ่	ความหมาย การรื่นเริงอย่างหนึ่งของไทย ใช้ หนังวัวแกะสลักเป็นรูปภาพ และเชิดหน้าจ่อ และมีดนตรีบรรเลง
ชกนาครดึกดำบรรพ์	ความหมาย เป็นการเล่นอย่างหนึ่ง ของไทย มีมาตั้งแต่สมัย โบราณ โดยให้อสุรชกหัว และ เทวดาชกหาง
อวตาร (อะ-วะ-ตาน)	ความหมาย แบ่งภาคมาเกิดในโลก (ใช้กับพระนารายณ์)
วานร (วา-นอน)	ความหมาย ลิง
พญา (พะ-ยา)	ความหมาย ผู้เป็นใหญ่
มเหสี (มะ-เห-สี)	ความหมาย ภรรยาของเจ้าเมือง (เป็นใหญ่ ที่สุด)
ชายา	ความหมาย ภรรยาของเจ้าเมือง
สงคราม (สง-คราม)	ความหมาย การสู้รบ

ทบทวน

คำสั่ง : ครูสนทนากับนักเรียน

- เรื่องที่ใช้ในการแสดงโขนมีกี่เรื่อง อะไรบ้าง
- เรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับใคร
- การเล่นซั๊กนาคติกดำบรรพ์สอดคล้องอย่างไรกับการแสดงโขน
- เหตุใดการแสดงโขนผู้แสดงจึงไม่พูดหรือร้องเอง

แบบทดสอบ

คำสั่ง : จงวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. โขนเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยใด

- ก. อยุธยา
- ข. สุโขทัย
- ค. ธนบุรี
- ง. รัตนโกสินทร์

2. เรื่องใดต่อไปนี้นิยมนำมาแสดงโขน

- ก. อิเหนา
- ข. อุณรุท
- ค. รามเกียรติ์
- ง. สมุทรโฆษคำฉันท์

3. หน้ากากที่ผู้แสดงใช้สวมใส่ขณะแสดงเรียกว่าอะไร

- ก. หมวก
- ข. มงกุฎ
- ค. หน้ากาก
- ง. หัวโขน

4. โชนได้รับอิทธิพลในการแสดงท่าทางการต่อสู้มาจากอะไร

- ก. ลีเก
- ข. การเต้นทั่วไป
- ค. กระบี่กระบอง
- ง. การเชิดหนังใหญ่

5. อะไรเป็นสาเหตุของการเกิดศึกสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์

- ก. ทศกัณฐ์แอบลักพานางสีดามาไว้ที่กรุงลงกา
- ข. ทศกัณฐ์แอบเข้าไปเด็ดดอกไม้ในเขตกรุงอโยธยา
- ค. ทศกัณฐ์แอบลักลอบได้เสียกับนางสีดาที่กรุงลงกา
- ง. เป็นความแค้นตั้งแต่สมัยก่อนที่นนทกจะกลับชาติมาเกิดเป็นทศกัณฐ์

6. ข้อใดต่อไปนี้นักกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับโชน

- ก. เป็นการแสดงที่ผู้แสดงต้องสวมหน้ากาก
- ข. เป็นการแสดงที่มีการเต้นแต่เพียงอย่างเดียว
- ค. เป็นการแสดงที่ผู้แสดงทำการร้องเองและเต้นเอง
- ง. เป็นการแสดงที่ผู้แสดงกำหนดจังหวะและทำเต้นเอง

7. ข้อใดต่อไปนี้นักกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับ “โชน”

- ก. คนที่พูดแทนผู้แสดงเรียกว่า “คนพากย์”
- ข. โชนได้รับอิทธิพลการแสดงท่าทางมาจาก “หนังใหญ่”
- ค. โชนเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทยที่ผู้แสดงไม่พูด หรือร้องเอง
- ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

8. ตัวละครใดในการแสดงโขนตัวใดที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องสวมหน้ากาก

- ก. ตัวละครที่เป็นมนุษย์ และเทวดา
- ข. ตัวละครที่เป็นตัวยักษ์
- ค. ตัวละครที่เป็นตัวลิง
- ง. ตัวละครทุกตัวไม่จำเป็นต้องสวมหน้ากาก

9. คำอ่านในข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – เกียน
- ข. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – เกียด
- ค. รามเกียรติ์ อ่านว่า รา – มะ – เกียน
- ง. รามเกียรติ์ อ่านว่า ราม – มะ – เกียน

10. ข้อใดต่อไปนี้เป็นความหมายของคำว่า “รามเกียรติ์”

- ก. ชื่อตัวละครเอกในเรื่อง
- ข. เรื่องราวเกี่ยวกับลิงยักษ์
- ค. ชื่อวรรณคดีที่กล่าวถึงลิงกับยักษ์
- ง. ชื่อวรรณคดีที่เกี่ยวกับพระรามทำศึกกับทศกัณฐ์

บทที่ 2

ประเภทของโขน และวิธีการดูโขน

ประเภทของโขน

วิธีการดูโขน

ประเภทของโขน

โขนเป็นมหรสพเก่าแก่ที่มีวิวัฒนาการมาโดยลำดับทั้งวิธีการแสดง สถานที่สำหรับการแสดง และสิ่งที่ใช้ประกอบการแสดง และปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมไปตามยุคสมัยโดยโขนสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. โขนกลางแปลง เป็นการแสดงโขนกลางแจ้ง บนพื้นดิน หรือกลางสนามหญ้า โดยเรื่องที่ใช้แสดงคือเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ยกรบ ซึ่งเป็นการแสดงการรบกันที่ต้องใช้ผู้แสดงและพื้นที่ในการแสดงมาก

2. โขนโรงนอก หรือโขนนั่งราว เป็นโขนที่จัดแสดงบนโรง ไม่มีเตียงสำหรับผู้แสดงนั่ง มีเพียงราวไม้กระบอกพาดเป็นแนวยาวให้นั่ง ลักษณะการนั่งจะนั่งตะแคงข้างมาหน้าเวที โดยพับขาข้างหนึ่งไว้บนราว อีกข้างหนึ่งเหยียบพื้น

3. โขนหน้าจอ “จอ” คือ จอผ้าขาว ทำจากผ้าดิบ ดังนั้นโขนหน้าจอ คือ การเล่นโขนตรงหน้าจอผ้าขาว ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการเล่นหนังใหญ่กับโขนเข้าด้วยกัน โดยมีทั้งการพากย์ การเจรจาและการร้องร่วมด้วย

4. โขนโรงใน เป็นโขนแบบผสมผสานกับการแสดงละครใน โดยการแสดงจะต้องมีโรงสำหรับแสดงและมีฉากหลังเป็นม่าน มีทั้งการร้อง การรำ การเต้น และการพากย์แบบโขนผสมผสานอยู่

5. โขนฉาก เป็นโขนที่แสดงเหมือนโขนโรงในแต่มีการประดิษฐ์ฉากขึ้นมาประกอบโดยแบ่งเป็นชุดเป็นตอน จัดฉากตามท้องเรื่อง จึงต้องมีการตัดต่อเรื่องไม่ให้ย้อนไปย้อนมาเพื่อจะได้สะดวกในการจัดฉาก

หมายเหตุ : ปัจจุบันโขนที่นิยมแสดงและสามารถหาดูได้ทั่วไป คือ โขนฉาก

วิธีการดูโขน

โขนมีลักษณะการแสดงที่คล้ายกับละครใบ้ คือผู้แสดงไม่พูดไม่ร้องเองแต่จะแสดงท่าทางต่าง ๆ สื่อสารกับผู้ชม การดูโขนให้เข้าใจและสนุกนอกจากเราจะต้องรู้จักเครื่องแต่งกาย หัวโขน รวมไปถึงดนตรีที่ใช้แสดงอารมณ์ของผู้แสดงแล้วเรายังจะต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาโขนอีกด้วย

ภาษาโขน

ภาษาโขน เป็นภาษาท่าทางที่ใช้ในการแสดงโขน หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ภาษานาฏศิลป์” เป็นการแสดงออกมาด้วยท่าทางการเต้น ท่ารำต่าง ๆ ตามบทพูด บทร้อง และดนตรี ซึ่งตัวละครแต่ละตัวก็จะทำท่าทางการเต้น การรำที่แตกต่างกันออกไป

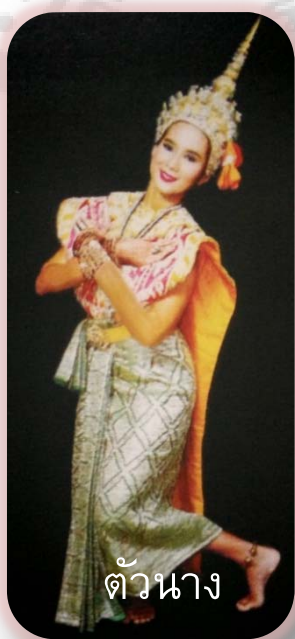
ทั้งนี้ภาษานาฏศิลป์เป็นภาษาท่าทางที่ใช้ในการแสดงโขน และละคร สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

- 👤 ท่าที่ใช้แสดงแทนการพูด เช่น ท่าเรียก(กวักมือเรียก) ท่าปฏิเสธ (ท่าส่ายมือ) เป็นต้น
- 👤 ท่าที่ใช้แสดงท่าทางการเคลื่อนไหว เช่น ท่ายืน ท่าเดิน ท่านั่ง เป็นต้น
- 👤 ท่าที่ใช้แสดงถึงอารมณ์ภายในว่าคน ๆ นั้นรู้สึกอย่างไร เช่น ท่าทางแสดงความรัก ท่าทางแสดงโกรธ ท่าทางแสดงความดีใจ เป็นต้น

ตัวอย่าง : ภาษาท่า แสดงท่ารัก

ตัวพระ

ตัวนาง

คำอธิบายเพิ่มเติม : หากเอามือทั้งสองวางทับซ้อนกันดังรูปเป็นการแสดงความรัก แต่ถ้าเอาฝ่ามือทั้งสองที่ประทับอยู่บนทรวงอกนั้น ตบลงถี่ ๆ ที่หน้าอกแสดงถึงกำลัง

ตัวอย่าง : ภาษาท่า แสดงความเศร้าโศก ร้องไห้

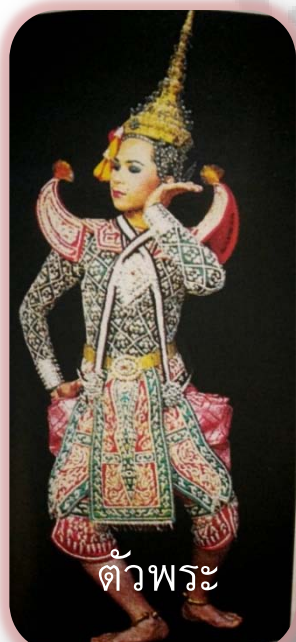
ตัวยักษ์

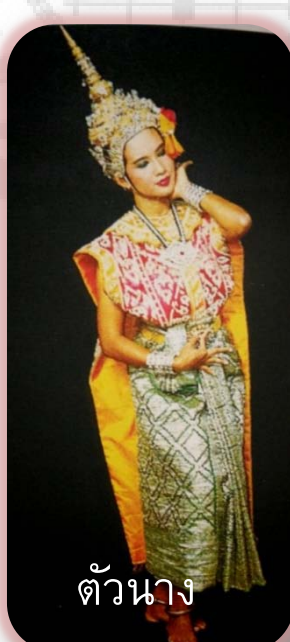
ตัวลิง

คำอธิบายเพิ่มเติม : หากนำมือทั้งสองข้างประสานโอบไขว้ไว้ที่เอวแสดงถึงความโศกเศร้า และหากใช้มือซ้ายและกรีดนิ้วมือออกใช้ระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้แตะไว้ที่หน้าผากแสดงถึงกำลังร้องไห้

ตัวอย่าง: ภาษาท่า แสดงความโกรธ

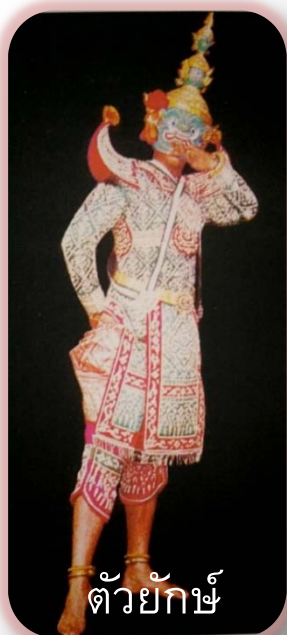
ตัวพระ

ตัวนาง

คำอธิบายเพิ่มเติม : ใช้ฝ่ามือใดฝ่ามือหนึ่งสีไปมาบริเวณก้านคอใต้ใบหูพร้อมกระพือเท้าลงไปบนพื้นแสดงถึงความโกรธ ความไม่พอใจ

ตัวอย่าง : ภาษาท่า แสดงอาการดีใจ หรือการยิ้ม

ตัวยักษ์

ตัวลิง

คำอธิบายเพิ่มเติม : ใช้มือ
ซ้ายจับนิ้วยกใกล้ริมฝีปาก
แสดงถึงการยิ้ม ดีใจ

ภาษาที่ใช้ในการแสดงโขนนั้นก็คือ ท่าทางที่มนุษย์เราแสดงออกกัน จากนั้นได้มีการนำท่าทางเหล่านั้นมาประดิษฐ์ดัดแปลงให้เป็นศิลปะการแสดง เป็นท่ารำทึ่งงดงาม และสอดคล้องผสมผสานกับดนตรี คำร้อง และคำพากย์ เพื่อให้เกิดสุนทรียรส*

*อ่านว่า สุน-ทะ-รี-ยะ-รด ความหมาย ความไพเราะหรือความงามที่ได้จากการฟังและดู

ทบทวน

คำสั่ง : ครูสนทนากับนักเรียน

- เหตุใดการแสดงโขน ตอน “ยกรบ” จึงไม่นิยมแสดงบนโรง
- การเรียนรู้ภาษาโขนมีประโยชน์อย่างไรในการดูโขน
- นักเรียนทราบหรือไม่ว่าจะสามารถชมการแสดงโขนได้ที่ไหน

แบบทดสอบ

คำสั่ง : จงวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. โขนแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท

- ก. 3 ประเภท
- ข. 4 ประเภท
- ค. 5 ประเภท
- ง. 6 ประเภท

2. โขนชนิดใดที่ต้องใช้พื้นที่กว้างและผู้แสดงเป็นจำนวนมาก

- ก. โขนฉาก
- ข. โขนหน้าจอ
- ค. โขนนั่งราว
- ง. โขนกลางแปลง

3. โขนชนิดใดที่ปัจจุบันนิยมนำมาแสดงและสามารถหาดูได้ทั่วไป

- ก. โขนฉาก
- ข. โขนโรงใน
- ค. โขนนั่งราว
- ง. โขนกลางแปลง

4. โขนชนิดใดที่มีการเล่นหน้าจอผ้าขาว

- ก. โขนฉาก
- ข. โขนโรงใน
- ค. โขนหน้าจอ
- ง. โขนโรงนอก

5. ข้อความต่อไปนี้กล่าวถึงโขนประเภทใด

“มีการประดิษฐ์ฉากขึ้นมาประกอบในการแสดงโขน มีการตัดต่อเรื่องราวไม่ให้ย้อนไปย้อนมา เพื่อที่จะสะดวกในการจัดฉาก”

- ก. โขนฉาก
- ข. โขนโรงใน
- ค. โขนโรงนอก
- ง. โขนกลางแปลง

6. โขนมีลักษณะการแสดงที่คล้ายกับละครประเภทใด

- ก. ละครเวที
- ข. ละครใบ้
- ค. ละครรำ
- ง. ละครนอก

7. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวความหมายของ “ภาษาโขน” ได้ถูกต้อง

- ก. ภาษาที่ใช้ในการแสดงต่าง ๆ
- ข. ภาษาท่าทางที่คนใช้สื่อสารกัน
- ค. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารประจำวัน
- ง. ภาษาท่าทางเฉพาะที่ใช้ในการแสดงโขน

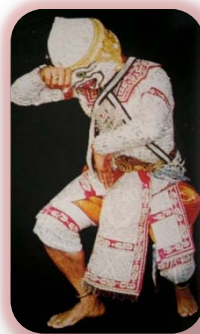
8. ภาพของตัวยักษ์แสดงอาการใด

- ก. คิด
- ข. ดีใจ
- ค. โกรธ
- ง. เสียใจ

9. ภาพของตัวลิงแสดงอาการใด

- ก. คิด
- ข. ดีใจ
- ค. โกรธ
- ง. เสียใจ

10. “ใช้มือซ้ายจับนิ้วยกไกล้อมฝีปาก”

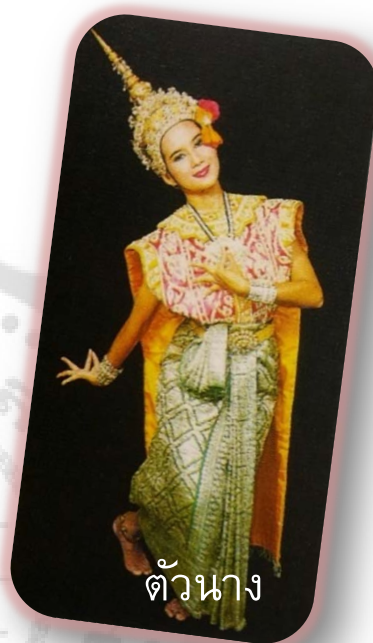
เป็นภาษาโขนที่บอกถึงอารมณ์ใดของผู้แสดง

- ก. ดีใจ
- ข. เสียใจ
- ค. โกรธ
- ง. ตกใจ

บทที่ 3

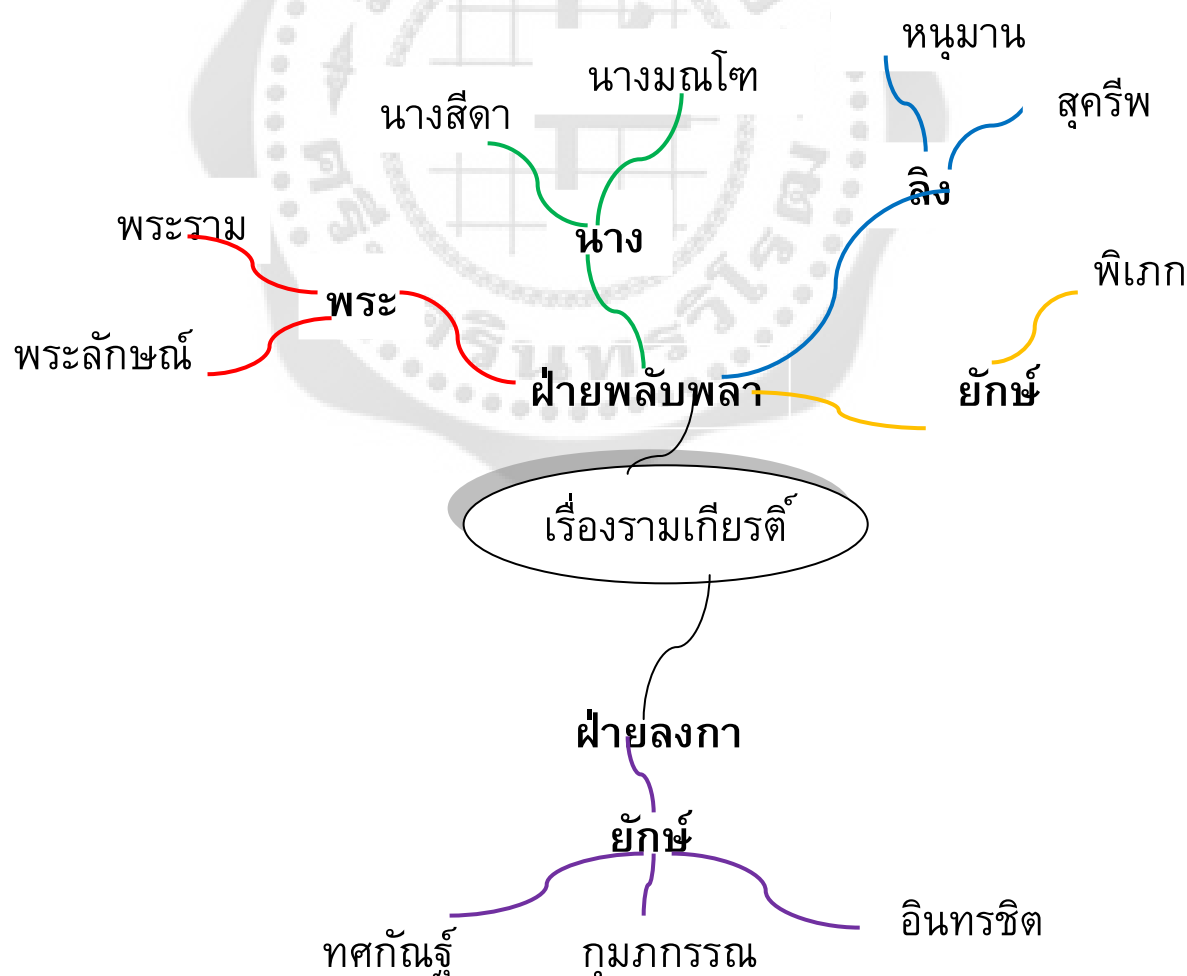
ตัวละครในการแสดงโขน

ในการแสดงโขนนั้นโดยมากนิยมเล่นเรื่องรามเกียรติ์ ดังนั้นในเนื้อเรื่องจึงมีตัวละครหลายตัว หลายประเภทซึ่งสามารถจำแนกประเภทของผู้แสดงโขนออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1.ตัวละครฝ่ายพระ หมายถึง ผู้แสดงฝ่ายชาย ได้แก่ พระราม พระลักษมณ์ ฯลฯ
- 2.ตัวละครฝ่ายนาง หมายถึง ผู้แสดงฝ่ายหญิง ได้แก่ นางสีดา นางมณโฑ ฯลฯ
- 3.ตัวละครฝ่ายยักษ์ หมายถึง ผู้แสดงเป็นตัวยักษ์ ได้แก่ ทศกัณฐ์ กุมภกรรณ ฯลฯ
- 4.ตัวละครฝ่ายลิง หมายถึง ผู้แสดงเป็นตัวลิง ได้แก่ หนุมาน สุครีพ องคต ฯลฯ

โดยตามเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ได้มีการแบ่งตัวละครออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายพลับพลา และฝ่ายลงกา ทั้งนี้ในบทเรียนนี้จะยกตัวอย่างแต่เพียงตัวละครที่สำคัญ ๆ มาเพียงบางส่วน

ตัวละครฝ่ายพระ

ตัวละครฝ่ายพระ --> พระราม

คือ พระนารายณ์อวตารลงมาเป็น
โอรสองค์ใหญ่ของท้าวทศรถผู้ครอง
กรุงอโยธยา

** อาวุธประจำ คือ ศร ที่พระอิศวร
ทรงประทานให้

ตัวโขนฝ่ายพระ --> พระลักษมณ์

เป็นน้องชายที่มีความจงรักภักดีต่อ
พระรามมาก ทั้งนี้ยังออกรบกับกองทัพ
ของกรุงลงกาอย่างกล้าหาญ

** อาวุธประจำ คือ พระขรรค์

ตัวละครฝ่ายนาง

ตัวโขนฝ่ายนาง - - > นางสีดา

คือ พระลักษมีลงมาเกิดเป็นธิดาของ
ทศกัณฐ์กับนาง มณโฑ เมื่อแรกเกิด
นาง- สีดาได้ร้องว่า “ผลาญราพณ์ ”
พิเภกซึ่งเป็นพี่ชายของทศกัณฐ์ทำนาย
ว่าเป็นกาลกนิจะทำลายเผ่าพงศ์ยักษ์
ทศกัณฐ์จึงให้ใส่ผอบลอยน้ำไป ฝ่าย
ท้าวชนกฤๅษีมาพบเข้าจึงนำไปเลี้ยง
และให้นางอภิเษกกับพระราม

ตัวโขนฝ่ายนาง - - - > นางมณโฑ

เป็นพระมเหสีของทศกัณฐ์ มีชาติกำเนิดเดิม
เป็นกบ อาศัยอยู่ใกล้อาศรมของพระฤๅษี พระ
ฤๅษีมักจะให้อาหารน้ำดื่มให้นางกบอยู่เสมอ วัน
หนึ่งนางกบเห็นนางนาคมาคายนพิษใส่อ่าง
น้ำดื่ม เพื่อฆ่าพระฤๅษี นางจึงสละชีวิต
กระโดดลงไปกินนมในอ่างจนตาย พระฤๅษีได้
ชุบชีวิตนางให้ฟื้นขึ้นเพื่อ ถาพเรื่องราว เมื่อ
ทราบความจริงแล้ว จึงชุบนางกบให้เป็นมนุษย์
มีความสวยงามมาก ตั้งชื่อให้ว่า มณโฑ
(แปลว่ากบ)

ตัวละครฝ่ายยักษ์

ตัวละครฝ่ายยักษ์ --> ทศกัณฐ์

เป็นพญายักษ์เจ้ากรุงลงกา ทศกัณฐ์
เป็นลูกชายของท้าวลัสเตียนกับนาง
รัชฎา เป็นพี่คนโต เป็นยักษ์มี 10 หน้า
20 มือ มีนิสัยเจ้าชู้ ทศกัณฐ์เป็นยักษ์ที่มี
ฤทธิ์มาก ไม่มีใครฆ่าให้ตายได้ เพราะ
ทศกัณฐ์ได้ถอดดวงใจฝากไว้กับพระ
ฤาษีโคบุตรผู้เป็นอาจารย์

ตัวละครฝ่ายยักษ์ --> พิเภก

เป็นน้องของทศกัณฐ์ มีความรู้ทางด้าน
โหราศาสตร์ สามารถทำนายเหตุการณ์
ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ เมื่อทศกัณฐ์
ลักพานางสีดามา พิเภกได้ทูลเตือนแต่
ทศกัณฐ์โกรธจึงขับไล่พิเภกออกจาก
เมือง พิเภกจึงหนีไปอยู่ข้างพระราม
และได้ให้คำแนะนำพระรามในการสู้รบ
กับทศกัณฐ์จนพระรามได้ชัยชนะ

ตัวละครฝ่ายลิง

ตัวละครฝ่ายลิง - - > หนุมาน

เป็นพญาวานรเผือก เป็นลูกนางสวาหะ
กับพระพาย สามารถแปลงฤทธิ์เป็นสี่
หน้า แปดมือ หาวเป็นดาวเป็นเดือน มี
คุณทลชนเพชรเขี้ยวแก้ว เป็นทหารเอก
ของพระราม ในการทำศึกกับลงกา หนุ
มานมีความจงรักภักดีสูง มีคุณธรรม และ
ความกตัญญู กล้าหาญ และมีสติปัญญา
เฉลียวฉลาด

ตัวละครฝ่ายลิง - - - > สุนทรีย

เป็นน้องของหนุมาน และเป็นทหาร
เอกของพระราม ได้รับความ
ไว้วางใจจากพระรามให้เป็นผู้คุม
กองทัพในการออกสู้รบกับกองทัพ
กรุงลงกาเสมอ

คำศัพท์น่ารู้

ผลาญ (ผลาน)	ความหมาย ทำลายให้หมดสิ้นไป
ราพณ์ (ราบ)	ความหมาย ยักษ์
กาลกิณี (กา-ละ-กิ-ณี)	ความหมาย โชคร้าย ไม่เป็นมงคล
ผอบ (ผะ-อบ)	ความหมาย ภาชนะใส่ของ มีฝาครอบ ทำจากไม้ หรือโลหะ
กุกกอล (กุก-กอล)	ความหมาย ต่างหู
โหราศาสตร์ (โห-รา-สาด)	ความหมาย วิชาว่าด้วยการพยากรณ์
อาศรม (อา-สม)	ความหมาย ที่อยู่ของฤาษี
กตัญญู (กะ-ตัน-ยู)	ความหมาย รู้บุญคุณ
ทำนาย	ความหมาย บอกเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
สำแดง	ความหมาย แสดง

ทบทวน

คำสั่ง : ครูสนทนากับนักเรียน

- ในการแสดงโขนสามารถจำแนกตัวละครออกได้เป็นกี่ประเภท มีอะไรบ้าง
- ในการแสดงโขนตัวละครหลักที่ได้ยกมาในแบบเรียนมีตัวอะไรบ้าง
- เหตุใดนางสีดาจึงถูกนำใส่ผอบและลอยน้ำไป
- เหตุใดทศกัณฐ์ถึงได้ฆ่าไม่ตาย
- หนุมานมีลักษณะพิเศษอย่างไร

แบบทดสอบ

คำสั่ง : จงวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ตัวละครที่ใช้ในการแสดงโขนแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท

- ก. 2 ประเภท
- ข. 3 ประเภท
- ค. 4 ประเภท
- ง. 5 ประเภท

2. เหตุใดนางสีดาจึงถูกใส่ผอบลอยน้ำไป

- ก. เพราะ นางสีดาเกิดมามีร่างกายพิการ
- ข. เพราะ นางสีดาต้องการออกจากเมือง
- ค. เพราะ พิเภกทำนายว่านางเป็นกาลกีนีต่อบ้านเมือง
- ง. เพราะ นางสีดามีความงามที่เป็นอันตรายต่อบ้านเมือง

3. เหตุใดพิเภกจึงเปลี่ยนใจไปอยู่ฝ่ายพระราม

- ก. พระรามขอให้พิเภกมาอยู่ด้วยกัน
- ข. พิเภกเบื่อ และอยากออกไปดูโลกภายนอก
- ค. พิเภกทำนายเหตุการณ์บ้านเมืองผิดพลาด
- ง. พิเภกทูลเตือนทศกัณฐ์ตอนที่ลักพานางสีดามาจึงทำให้ทศกัณฐ์โกรธ

4. ข้อใดเป็นตัวละครที่อยู่ฝ่ายพลับพลาทั้งหมด

- ก. พระราม – หนุมาน – ทศกัณฐ์
- ข. ทศกัณฐ์ – หนุมาน – นางสีดา
- ค. พระราม – หนุมาน – นางสีดา
- ง. ทศกัณฐ์ – พระราม – กุมภกรรณ

5. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวถูกต้องที่สุด.

- ก. นางสีดามีชาติกำเนิดเป็นกบ
- ข. พระรามมี 10 หน้า 10 มือ
- ค. หนุมานหาวเป็นดาวเป็นเดือน

ง. ทศกัณฐ์มีความรู้ด้านโหราศาสตร์

6. ข้อใดต่อไปนี้สัมพันธ์กัน “พระราม”

ก. ลอยน้ำไปกับผอบ

ข. พระขรรค์เป็นอาวุธคู่กาย

ค. มีความรู้ด้านโหราศาสตร์

ง. พระนารายณ์อวตารลงมา

7. “กาลกิณี” มีความหมายว่าอะไร

ก. นำโชค

ข. หญิงงาม

ค. ไม่สำนึกบุญคุณ

ง. โชคร้าย ไม่เป็นมงคล

8. ข้อใดคือคำอ่านของคำว่า “อาศรม”

ก. อา-สม

ข. อา-สรรม

ค. อาด-สม

ง. อา-สะ-รม

9. ตัวละครตัวใด “มีฤทธิ์มาก และฆ่าไม่ตาย”

ก. พิเภก

ข. พระราม

ค. นางสีดา

ง. ทศกัณฐ์

10. ตัวละครใด “มีศรเป็นอาวุธประจำกาย”

ก. หนุมาน

ข. ทศกัณฐ์

ค. พระราม

ง. นางสีดา

บทที่ 4

เครื่องแต่งกายของโขน

ประเภทของหัวโขน

- พระ
- นาง
- ยักษ์
- ลิง

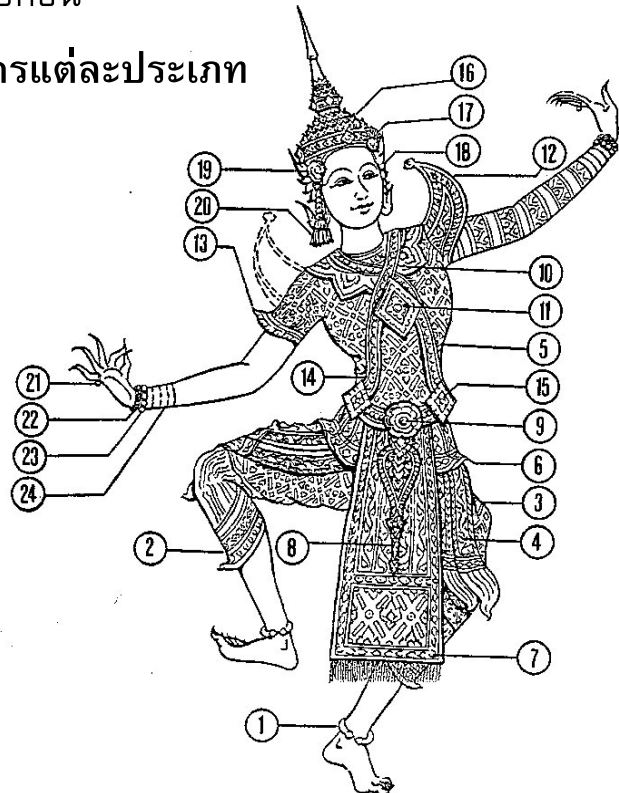
เครื่องแต่งกายของโขน

เครื่องแต่งกายโขนเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้ชมควรรู้ เนื่องจากเครื่องแต่งกายของตัวละครแต่ละตัวจะช่วยบอกให้ผู้ชมรู้ประเภท และ สถานะของตัวละครนั้น ๆ อีกด้วย โดยเครื่องแต่งกายโขนนี้ได้แบบอย่างมาจาก เครื่องแต่งกายของกษัตริย์ไทยในสมัยก่อน

ลักษณะเครื่องแต่งกายของตัวละครแต่ละประเภท

เครื่องแต่งกายพระ

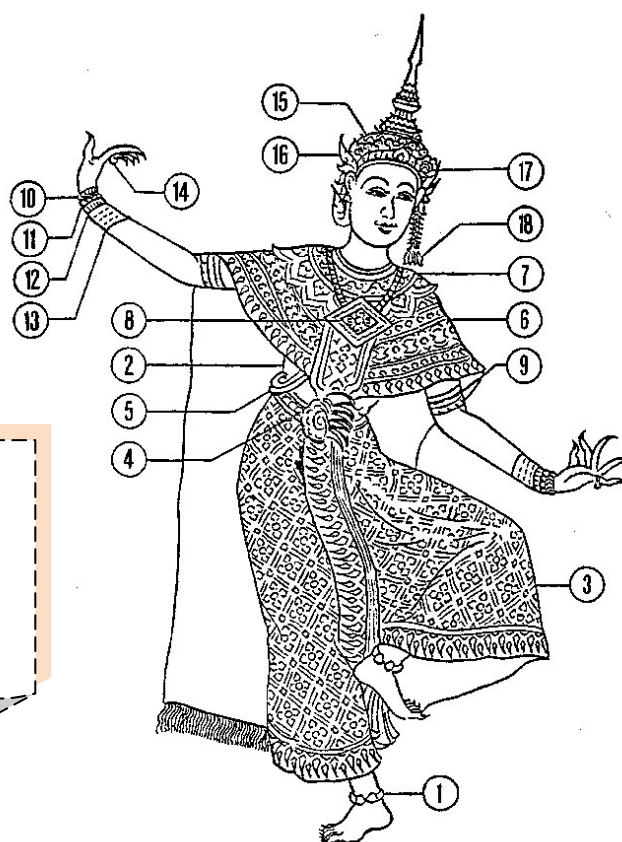
ข้อสังเกต : ตัวพระสวมชฎา มีพวงดอกไม้ห้อยไว้ด้านขวา และนุ่งผ้าแบบโจงกระเบน

(แขนขวา - แสดงเสื้อแขนสั้นไม่มีอินทรรณู แขนซ้าย - แสดงเสื้อแขนยาวมีอินทรรณู) 1. กำไลเท้า 2. สนับเพลลา 3. ผ้าถุง ในวรรณคดี เรียกว่า ภูษา หรือ พระภูษา 4. ห้อยข้าง หรือเจียรระบาด หรือชายแครง 5. เสื้อ ในวรรณคดีเรียกว่า ฉลององค์ 6. รัดสะเอว หรือรัดองค์ 7. ห้อยหน้า หรือชายไหว 8. สุวรรณกระถอบ 9. เข็มขัด หรือปิ่นแห่ง 10. กรองคอ หรือ นวมคอ ในวรรณคดี เรียกว่า กรองคอ 11. ตาบนหน้า หรือ ตาบนทับ ในวรรณคดีเรียกว่า ทับทรวง 12. อินทรรณู 13. พาหุรัต 14. สังวาล 15. ตาบทิศ 16. ชฎา 17. ดอกไม้เพชร (ซ้าย) 18. จอนหู ในวรรณคดีเรียกว่า กรรเจียก 19. ดอกไม้ทัด (ขวา) 20. อุบะ หรือพวงดอกไม้ (ขวา) 21. ชำมรงค์ 22. แหวนรอบ 23. ปะวะหล่ำ 24. กำไลแผง

เครื่องแต่งกายนาง

ข้อสังเกต : ตัวนางสวมมงกุฏ มี
พวงดอกไม้ ห้อยไว้ด้านซ้าย นุ่ง
ผ้าถุงและผ้าห่มนาง

1. กำไลเท้า 2. เสื้อในนาง 3. ผ้านุ่ง ในวรรณคดี เรียกว่า ภูษา หรือ พระภูษา 4. เข็มขัด 5. สะอึ่ง 6. ผ้าห่มนาง 7. นวมนาง ในวรรณคดี เรียกว่า กรองศอ หรือสร้อยนวม 8. จี๋นาง หรือ ตาบทับ ในวรรณคดี เรียกว่า ทับทรวง 9. พาหุรัด 10. แหวนรอบ 11. ปะวะหล่ำ 12. กำไลตะขาบ 13. กำไลสวม 14. ชำมรงค์ 15. มงกุฏ 16. จอนหู หรือ กรรเจียกจร 17. ดอกไม้ทัด (ซ้าย) 18. อุบะ หรือพวงดอกไม้ (ซ้าย)

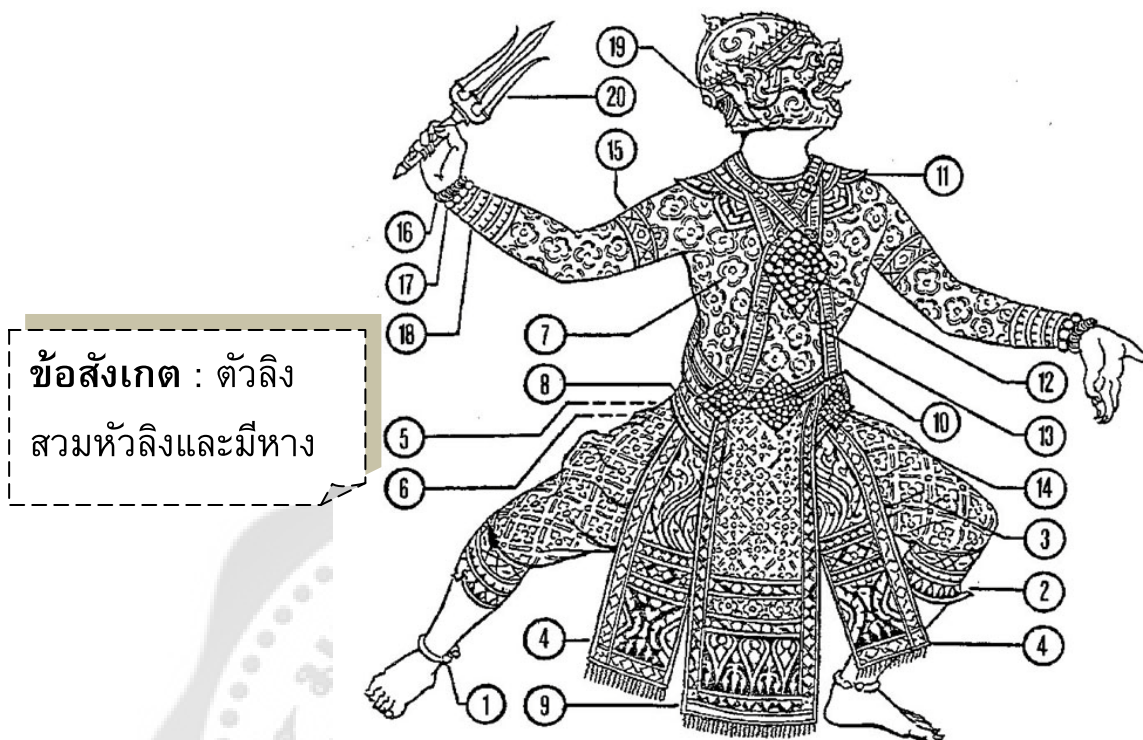
เครื่องแต่งกายยักษ์

ข้อสังเกต : ตัวยักษ์มีความแตกต่างที่ชัดเจนโดยสามารถดูได้ที่หัวโขน

1. กำไลเท้า 2. สนับเพลลา 3. ผ้าถุง หรือพระภูษา 4. ห้อยข้าง หรือเจียรระบาต 5. ผ้าปิดก้น หรือห้อยก้น อยู่ข้างหลัง 6. เสื้อ หรือฉลององค์ 7. รัดสะเอว หรือรัดองค์ 8. ห้อยหน้า หรือชายไหว 9. เข็มขัด หรือปิ่นหนึ่ง 10. รัดอก 11. ตาบนหน้า หรือ ทับทรวง 12. กรองคอ 13. ทับทรวง 14.สังวาล 15. ตาบทิศ 16. แหวนรอบ 17. ปะวะหล่ำ 18. กำไลแผง หรือ ทองกร 19. พวงประคำคอ 20. หัวโขน ในภาพนี้เป็นหัวศกัณฐ์ 21. คันทรร

เครื่องแต่งกายลิง

ข้อสังเกต : ตัวลิง
สวมหัวลิงและมีหาง

1. กำไลเท้า 2. สนับเพลลา 3. ผ้าถุง หรือพระภูษา 4. ห้อยข้าง หรือเจียรबाट 5. หางลิง 6. ผ้าปิดก้น หรือห้อยก้น 7. เสื้อ 8. รัดสะเอว 9. ห้อยหน้า หรือชายไหว 10. เข็มขัด หรือปิ่นหนึ่ง 11. กรองคอ หรือ นวมคอ 12. ทับทรวง 13. สังวาล 14. ตาบทิศ 15. พาหุรัต ตามปกติเย็บติดไว้กับเสื้อ ซึ่งสมมติเป็นขนตามตัวของลิง 16. แหวนรอบ 17. ปะวะหล่ำ 18. กำไลแผง หรือทองกร 19. หัวโขน ในภาพนี้เป็นหัวหนุมาน 20. ตี (ตรีเพชร)

ประเภทของหัวโขน

การแสดงโขนตั้งแต่สมัยโบราณผู้แสดงจะต้องสวมหัวโขนปิดหน้า ยกเว้นแต่ตัวละครที่เป็นตัวตลก มนุษย์ และเทวดาที่จะได้รับการยกเว้นว่าไม่ต้องใส่หัวโขนเป็นเครื่องประดับศีรษะของผู้แสดงโขน ซึ่งสามารถบอกลักษณะของตัวละครได้ ทำให้ผู้ชมสามารถทราบได้ว่าตัวละครที่สวมหัวโขนแต่ละประเภทนั้นเป็นใคร โดยแบ่งแยกได้ดังต่อไปนี้

หมายเหตุ: ข้อสังเกตความแตกต่างระหว่างชฎากับมงกุฎ คือส่วนสูงและขนาด หากเป็นชฎาจะสูงเรียวมีพวงดอกไม้ (อุบะ) ห้อยไว้ทางด้านขวา หากเป็นมงกุฎจะเตี้ยกว่าและมีขนาดที่ป้อมกว่าและมีพวงดอกไม้ (อุบะ) ห้อยไว้ทางด้านซ้าย โดยชฎาจะใช้กับตัวละครที่เป็นเทพ เทวดา กษัตริย์ เช่น พระนารายณ์ พระราม ฯลฯ และมงกุฎจะใช้กับตัวละครที่เป็นนางฟ้า และนางกษัตริย์ เช่น พระอุมาเทวี นางสีดา เป็นต้น

หมายเหตุ: ข้อสังเกตความแตกต่างระหว่างหัวยักษ์กับหัวลิง หัวลิงเขี้ยวจะสั้น และหัวยักษ์จะมีเขี้ยวยาวทั้งนี้การสังเกตหัวยักษ์และหัวลิงอาจต้องดูที่เครื่องแต่งกายประกอบเพื่อให้่ายต่อการจำแนกประเภทตัวละคร

ทบทวน

คำสั่ง : ครูสนทนากับนักเรียน

- 👤 ชฎาและมงกุฎมีความแตกต่างกันอย่างไร
- 👤 เหตุใดตัวละครในการแสดงโขนจึงต้องมีเครื่องแต่งกายที่แตกต่างกัน
- 👤 นักเรียนจะสามารถแยกตัวละครในการแสดงโดยดูจากอะไรได้บ้าง

แบบทดสอบ

คำสั่ง : จงวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ตัวละครใดที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องสวมหัวโขนระหว่าง

การแสดงโขน

ก. ทศกัณฐ์

ข. หนุมาน

ค. พิเภก

ง. พระราม

2. นักเรียนศึกษาเรื่องเครื่องแต่งกายโขนและหัวโขนเพื่ออะไร

ก. เพื่อรู้และสามารถแยกประเภทของตัวละครได้

ข. เพื่อเปรียบเทียบขนาดของเสื้อผ้าของตัวละคร

ค. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนเครื่องประดับของตัวละคร

ง. เพื่อเปรียบเทียบความสวยงามของเครื่องแต่งกายของตัวละคร

3. ข้อใดเป็น “เครื่องแต่งกายนาง”

ก. หัวลิง – อุบะ – หางลิง

ข. มงกุฎ – ผ้าหม่นนาง – ผ้าถุง

ค. หัวยักษ์ – หางลิง – นวมคอ

ง. ขฎา – สนับเพลลา – อินทรธนู

4. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวถูกต้องที่สุด

ก. ศีรษะทศกัณฐ์มี 20 หัว

ข. หัวของตัวลิงจะมีเขี้ยวยาวกว่าหัวตัวยักษ์

ค. หัวของตัวยักษ์มีพวงดอกไม้ห้อยทางด้านขวา

ง. ขฎามีอุบะห้อยทางด้านขวา และมงกุฎมีอุบะห้อยทางด้านซ้าย

5. หากผู้เรียนไม่ศึกษาเรื่องหัวโขน หรือเครื่องแต่งกายโขนจะส่งผลในการดูโขนอย่างไร

- ก. ไม่ส่งผลใด ๆ ทั้งสิ้น
- ข. สามารถดูโขนได้เข้าใจ
- ค. สามารถแยกแยะตัวละครได้อย่างชัดเจน
- ง. ไม่สามารถแยกประเภทตัวละคร และเกิดความสับสนกับตัวละคร

6. ภาพในข้อใดต่อไปนี้เป็น “ตัวพระ”

7. ภาพในไดต่อไปนี้เป็น “ตัวยักซ์”

8. ภาพนี้เป็นศิระของตัวละครตัวใด

ก. พระ

ข. นาง

ค. ยักษ์

ง. ลิง

9. ภาพนี้เป็นศิระของตัวละครใด

ก. พระ

ข. นาง

ค. ยักษ์

ง. ลิง

10. ภาพนี้เป็นเครื่องประดับของตัวละครใด

ก. พระ

ข. นาง

ค. ยักษ์

ง. ลิง

บทที่ 5

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโขน

- ดนตรีที่ใช้เล่นประกอบ
- เพลงโหมโรง คือ อะไร

ดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการแสดงโขน

ในการแสดงโขน ดนตรี ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ประกอบการแสดงอาทิ- กิริยาของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นเพลงที่ใช้ประกอบการเดินทาง การเหาะเหิน เต้นบนอากาศ การแปลงกาย การแปลงฤทธิ์ หรือประกอบอารมณ์โศกเศร้าของตัวละคร เป็นต้น

ดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการแสดงโขน ได้แก่ วงปี่พาทย์เครื่องห้า ซึ่งประกอบไปด้วย ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด ปี่ใน และฉิ่ง โดยสามารถแบ่งแยกประเภทออกให้เห็นได้ชัดเจน ดังนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ตะโพน

กลองทัด

ฉิ่ง

ฆ้องวงใหญ่

เครื่องดนตรีประเภทเป่า

ปี่ใน

เพลงโหมโรง คืออะไร

เพลงโหมโรง เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงก่อนการแสดง และก่อนเริ่มพิธีกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์ในการบรรเลงอยู่ 3 ประการ คือ

- **ประการแรก** เป็นการประกาศให้ชาวบ้านทราบว่าบ้านนั้น ๆ หรือสถานที่นั้น ๆ กำลังมีงาน
- **ประการที่สอง** เพื่ออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้มาชุมนุมพร้อมกันในบริเวณงานนั้น ๆ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของงาน
- **ประการที่สาม** เพื่อให้ผู้แสดงโขน แต่งกายก่อนออกแสดง หรือเพื่อประกาศให้ผู้ชมการแสดงเตรียมเข้ามาชมการแสดง

ทบทวน

คำสั่ง : ครูสนทนากับนักเรียน

👤 ดนตรีมีความสำคัญกับการแสดงอย่างไร

👤 เหตุใดจึงมีการบรรเลงดนตรีก่อนการแสดง

แบบทดสอบ

คำสั่ง : วงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ดนตรีมีความสำคัญต่อการแสดงโขนอย่างไร

- ก. ใช้ประกอบฉากปฏิกิริยา และอารมณ์ของตัวละคร
- ข. ใช้เล่นเพื่อให้การแสดงนั้นดูไม่เจียบจนเกินไป
- ค. ใช้เล่นเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศของผู้ชมการแสดง
- ง. ใช้เล่นเพื่อฆ่าเวลา รอนักแสดงพร้อมที่จะแสดง

2. ข้อใดกล่าวถึง “วงปี่พาทย์เครื่องห้า” ได้ถูกต้อง

- ก. ระนาดเอก ตะโพน ฉิ่ง ปี่ใน
- ข. ระนาดเอก กลองยาว ฉิ่ง ปี่ใน
- ค. กลองทัด ปี่นอก ระนาดเอก ฉิ่ง ตะโพน
- ง. ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ช้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด ปี่ใน ฉิ่ง

3. ภาพเครื่องดนตรีในข้อใดไม่อยู่ในประเภทตี

ก. .

ข. .

ค. .

ง. .

4. วงปี่พาทย์เครื่องห้า มีเครื่องดนตรีรวมอยู่กี่ชิ้น

ก. 4 ชิ้น

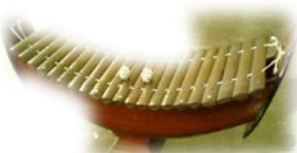
ข. 5 ชิ้น

ค. 6 ชิ้น

ง. 7 ชิ้น

5. ข้อใดต่อไปนี้เป็น “ระนาดเอก”

ก. .

ข. .

ค. .

ง. .

6. ภาพเครื่องดนตรีดังกล่าวคือเครื่องดนตรีอะไร

ก. ปี่

ข. ฉิ่ง

ค. ฉาบ

ง. กรับ

7. ภาพดังกล่าวเป็นเครื่องดนตรีอะไร

- ก. ระนาดเอก
- ข. กลองทัด
- ค. ระนาดทุ้ม
- ง. ตะโพน

8. ภาพดังกล่าวเป็นเครื่องดนตรีอะไร

- ก. กลองทัด
- ข. ตะโพน
- ค. กลองยาว
- ง. กลองแต้ก

9. เพลงโหมโรงใช้บรรเลงเมื่อใด

- ก. เมื่อใดก็ได้
- ข. ระหว่างการแสดง
- ค. ก่อนเริ่มการแสดง
- ง. ตอนจบของการแสดง

10. เหตุใดจึงต้องมีการบรรเลง “เพลงโหมโรง”

- ก. เพื่อเล่นให้ชาวบ้านละแวกนั้นฟัง
- ข. เพื่อเป็นการซ้อมรอบสุดท้ายก่อนการแสดงจริง
- ค. เพื่อประกาศให้ผู้ชมการแสดงเข้ามาชมการแสดง
- ง. เพื่อเป็นการตรวจสอบเครื่องดนตรีก่อนการเล่นจริง

บรรณานุกรม

- จิตติรัตน์ เกิดหาญ. (2555). *นาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด.
- ไตรรัตน์ พิฒโกศล. (2552). *108 หัวข้อโครงการภูมิปัญญาไทยในหัวข้อ*.
พิมพ์ครั้งที่ 1: บริษัทพรินท์แอนแพค เซอร์วิส จำกัด.
- ธีรภัทร์ ทองนิ่ม. (2555). *โขน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเดือน ศรีวรพจน์. (2553). *โขน อัจฉริยะลักษณ์แห่งนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.
- ประเมษฐ์ บุญยะชัย และสุรัตน์ จงดา (2552). *วิวัฒนาการเครื่องแต่งกายโขน – ละคร*. พิมพ์ครั้งที่ 1: บริษัท แพลน โมทีฟ จำกัด.
- มนตรี วัดละเอียด. (2550). *หน้าโขน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มูลนิธิส่งเสริม ศิลปชีพ และโรงเรียนสอนศิลปปะการแต่งหน้า MTI.
- วิมลศรี อุปรมัย. (2553). *นาฏกรรมและการละคร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท แอค ทีฟ พรินท์ จำกัด.
- อังคาร กัลยาณพงศ์ และคนอื่น ๆ. (2549). *โขนศาลาเฉลิมกรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศาลาเฉลิมกรุง.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ชนิดา หอวัฒนพิบูลย์
วันเดือนปีเกิด	-
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูภาษาไทย โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูวส์ สาทร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (นาฏศิลป์ไทย-การละคร) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (การละคร) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก)
พ.ศ. 2557	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ